

**UCHWAŁA NR LI/453/2023
RADY GMINY BLIZANÓW**

z dnia 29 września 2023 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na
lata 2023 – 2030**

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.40 ze zm.) w związku z art. 16 b ust. 1, art.17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023 – 2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Blizanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Jan Wojtyła

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030

Blizanów 2023

Zamawiający:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie
Blizanów Drugi 5A
62-814 Blizanów

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej –
Kierownika Projektu:

Joanna Kaszubska – Konsultant

Aleksandra Ozimińska – Analityk Stażysta

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
2. Metodologia opracowania Strategii	8
3. Diagnoza sytuacji społecznej	10
3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej	10
3.1.1. Charakterystyka ogólna gminy Blizanów	10
3.1.2. Demografia	11
3.1.3. Rynek pracy	13
3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa	13
3.1.5. Ochrona zdrowia	14
3.1.6. Edukacja	15
3.1.7. Kultura i sport	18
3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego	20
3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi	29
3.2. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Blizanów	30
3.2.1. Bezrobocie	31
3.2.2. Ubóstwo	33
3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych	33
3.2.4. Problemy osób starszych	35
3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	36
3.2.6. Uzależnienia	39
3.2.7. Bezdomność	43
3.2.8. Przemoc w rodzinie	44
3.2.9. Przestępczość	48
3.2.10. Formy pomocy realizowane przez GOPS	48
3.3. Wyniki badania ankietowego	57
3.4. Analiza SWOT	68
4. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne	70
5. Kierunki niezbędnych działań	71
6. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią	72
6.1. Prognoza demograficzna	72
6.2. Prognoza zmian	72
7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe	73
8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii	74
9. Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi wyższej rangi oraz z dokumentami na szczeblu lokalnym	77
10. Wnioski i podsumowanie	82
Spis tabel, rysunków i wykresów	84

1. Wprowadzenie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest dokumentem definiującym najważniejsze kierunki interwencji w odniesieniu do problemów społecznych występujących na terenie gminy. Jest narzędziem materializacji lokalnej polityki społecznej. Zobowiązanie sporządzenia dokumentu wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), w którym zostało napisane: „do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

W Strategii wskazano obszary problemowe, cele i kierunki działań. Osiągnięcie wyznaczonych celów i rezultatów podlegać będzie stałemu monitoringowi i okresowej ewaluacji. Planowanie strategiczne zakłada myślenie długofalowe, skupione na dążeniu do realizacji określonego celu działań. W obszarze rozwiązywania problemów społecznych jest to przede wszystkim integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka, a w konsekwencji zachowanie lub podniesienie spójności społecznej w społeczności lokalnej.

W Strategii uwzględniono zakres problematyki społecznej w następujących dziedzinach:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwale lub ciężko chorych,
- problemy osób starszych,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- uzależnienia,
- bezdomność,
- przemoc w rodzinie,
- przestępczość.

Wskazane dziedziny nie mają charakteru rozłącznego – cechą charakterystyczną są wzajemne powiązania, zarówno w odniesieniu do obszaru funkcjonalnego, jak i na płaszczyźnie podmiotowej.

Zgodnie z art. 16b, ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.), strategia rozwiązywania problemów społecznych zawiera przede wszystkim:

- 1) diagnozę sytuacji społecznej;
- 2) prognozę zmian w zakresie objętym strategią;
- 3) określenie:
 - celów strategicznych projektowanych zmian,
 - kierunków niezbędnych działań,
 - sposobu realizacji strategii oraz jej ram finansowych,
 - wskaźników realizacji działań.

Akty prawne regulujące opracowanie i wykonanie strategii rozwiązywania problemów społecznych stanowią również:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023 r. poz. 40 ze zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. z 2023 r. poz. 735);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2123);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz.U. z 2021 r. poz. 2021 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2023 r. poz. 172);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. z 2021 r. poz. 1744 ze zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 390 ze zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2023 r. poz. 810);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2023 r. poz. 165 ze zm.);

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2023 poz. 100 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 2241);
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 802);
- ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2267);
- ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach (Dz.U. z 2023 r. poz. 519 ze zm.);
- ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U. z 2022 r. poz. 1105);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2022 r. poz. 1264 ze zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2023 r. poz. 591 ze zm.);
- ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 ze zm.);
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.);
- ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 504 ze zm.);
- ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1009 ze zm.);
- ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2022 r. poz. 2000 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz.U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1634 ze zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego (Dz.U. z 2023 r. poz. 725);
- ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz.U. z 2022 r. poz. 377 ze zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2023 r. poz. 788);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. 2022 poz. 1700)
- ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz.U. z 2022 r. poz. 633 ze zm.),

- ustawa z dnia 7 września 1991 r. systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230);
- uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. 2022 poz. 1287);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329 ze zm.);
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” (Dz.U. z 2021 r. poz. 1092);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz.U. z 2022 r. poz. 1385 ze zm.);
- ustawa z 12 marca o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa (Dz.U. z 2023 r. poz. 103)
- ustawa z 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz.U. z 2023 r. .poz. 141 ze zm.)

Różnorodność problemów społecznych nakłada na realizatorów polityki społecznej konieczność uwzględniania adekwatnych instrumentów pomocowych. Głównym celem strategii rozwiązywania problemów społecznych jest pogłębianie i rozwój form pracy socjalnej, kooperacja z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się problemami społecznymi oraz instytucjami funkcjonującymi w sferze polityki społecznej. Świadomość przenikania się perspektyw problemowych wskazuje, iż w rozwiązywanie problemów społecznych powinni zostać zaangażowani różni przedstawiciele społeczni – poza przedstawicielami sektora publicznego także przedstawiciele sektora pozarządowego oraz pozostali członkowie wspólnoty samorządowej Gminy Blizanów.

Przy rozwiązywaniu problemów społecznych należy położyć nacisk na wykorzystanie dostępnych instrumentów o charakterze innowacyjnym i aktywizującym, w tym z zakresu ekonomii społecznej. Aby można było mówić o angażowaniu członków społeczności lokalnej w proces strategicznego rozwiązywania problemów społecznych, ich udział musi zostać uwzględniony na każdym etapie planowania strategicznego – począwszy od wyboru kierunków priorytetowych, a skończywszy na opracowaniu planu wdrażania i monitorowania Strategii.

Skuteczna strategia to taka, która jest konkretnym instrumentem kierunkowania i programowania działań społecznych. To zbiór reguł, które metodycznie stosowane pozwalają na efektywne działanie, urzeczywistniając jednocześnie sukces podejmowanych przedsięwzięć. Stanowią szansę na skuteczne budowanie i wykorzystanie potencjału w sferze instytucjonalnej i społecznej na rzecz kształtowania ładu społecznego.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest wieloletnim dokumentem programowym, stanowiącym niebagatelne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego jego mieszkańców, zwłaszcza grup społecznych, którym grozi izolacja społeczna.

2. Metodologia opracowania Strategii

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 została podzielona na trzy zasadnicze części.

Pierwsza część – rozdział 3 – ukazuje charakterystykę sytuacji społecznej Gminy Blizanów. Zbadano strukturę demograficzną, stan gospodarki oraz sytuację na rynku pracy. Przedstawiono także dostępne dla mieszkańców usługi społeczne, czyli: pomoc społeczną, edukację i ochronę zdrowia.

Analizy dokonano w oparciu o:

- informacje Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Blizanowie
- dane Głównego Urzędu Statystycznego,
- dane dostępne na stronach internetowych oraz w dokumentach strategicznych Gminy Blizanów.

W pierwszej części ukazano także rezultaty przeprowadzonego badania ankietowego, którego celem było rozpoznanie problemów społecznych i potrzeb mieszkańców. Charakterystykę sytuacji społecznej reasumuje analiza SWOT – analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń.

Część drugą – rozdział 4 – stanowi prognoza zmian problemów społecznych wskazanych w części diagnostycznej. Prognoza ta została podzielona na 2 główne części:

- prognozę demograficzną sporządzoną w oparciu o Prognozę dla gmin na lata 2017-2030 opracowaną przez GUS;
- prognozę zmian problemów społecznych na terenie gminy Blizanów w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 oraz zadań w zakresie pomocy społecznej, które będą miały na celu przeciwdziałanie i niwelowanie istniejących problemów.

Prognoza stanowi fundament do określania celów strategicznych i kierunków działań.

Część trzecia – rozdziały 5-8 to określenie celów strategicznych i kierunków działań niezbędnych do zmniejszenia negatywnych zjawisk społecznych występujących na terenie gminy Blizanów. Ukazano w niej również sposób realizacji Strategii oraz określono możliwe wskaźniki monitorowania wykonania planowanych działań.

3. Diagnoza sytuacji społecznej

3.1. Charakterystyka sytuacji społecznej

3.1.1. Charakterystyka ogólna gminy Blizanów

Gmina Blizanów jest gminą wiejską położoną w województwie wielkopolskim, w północno-zachodniej części powiatu kaliskiego. Siedzibą Gminy jest miejscowość Blizanów, a w skład Gminy wchodzi 40 sołectw. Pod tym względem Gmina Blizanów stanowi najbardziej rozbudowaną jednostkę powiatu kaliskiego. Gmina sąsiaduje z:

- gminą Chocz (powiat pleszewski, województwo wielkopolskie),
- gminą Gołuchów (powiat pleszewski, województwo wielkopolskie),
- gminą Grodziec (powiat koniński, województwo wielkopolskie),
- miastem Kalisz (powiat kaliski, województwo wielkopolskie),
- gminą Pleszew (powiat pleszewski, województwo wielkopolskie),
- gminą Stawiszyn (powiat kaliski, województwo wielkopolskie),
- gminą Żelazków (powiat kaliski, województwo wielkopolskie).

Rysunek 1. Położenie gminy Blizanów na tle powiatu kaliskiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://gminy.pl/>

Całkowita powierzchnia gminy Blizanów wynosi 157,52 km². Zgodnie z danymi GUS największy udział procentowy w powierzchni gminy zajmują użytki rolne (70,80%) oraz grunty leśne i tereny zadrzewione i zakrzewione (25,96%). Ogółem powierzchnia lądowa

gminy wynosi 15 686 ha, co stanowi 99,58% powierzchni całkowitej. Resztę obszaru stanowią grunty pod wodami.

3.1.2. Demografia

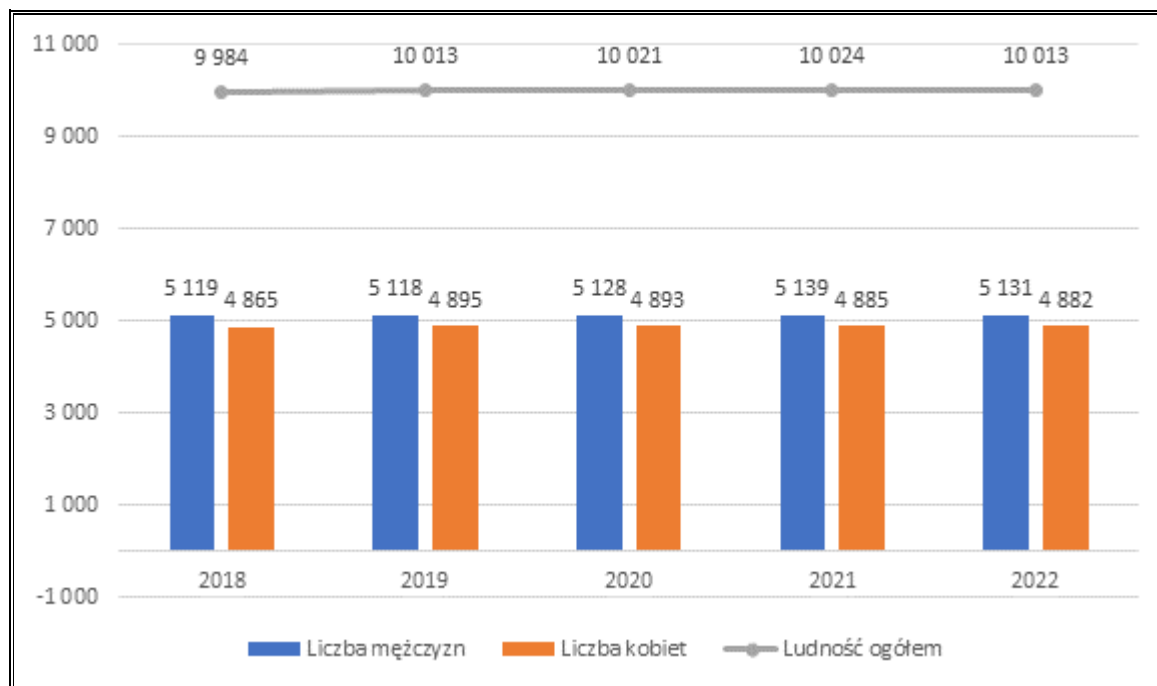
Zgodnie z danymi Urzędu Gminy w Blizanowie w roku 2022 gminę zamieszkiwało 10 013 osób, w tym 5 131 kobiet (51,24%) i 4 882 mężczyzn (48,76%). Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba mieszkańców wzrosła o 29 osób tj. 0,29%, z czego liczba kobiet zwiększyła się o 12 osób tj. 0,23%, a liczba mężczyzn wzrosła o 17 osób tj. 0,23%. Szczegółowe informacje zawiera tabela poniżej.

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Blizanów w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	Osoba	9 984	10 013	10 021	10 024	10 013
Mężczyźni		5 119	5 118	5 128	5 139	5 131
Kobiety		4 865	4 895	4 893	4 885	4 882

Źródło: Urząd Gminy Blizanów

Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Blizanów w latach 2018-2022

Źródło: Urząd Gminy Blizanów

Analizując sytuację demograficzną w zakresie poszczególnych grup ekonomicznych, na przestrzeni lat 2018-2022 odnotowano:

- wzrost ludności w wieku produkcyjnym o 1,81%,
- spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym o 1,93%,

— wzrost liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 6,83%.

Tabela 2. Ludność gminy Blizanów w latach 2018-2022 wg grup ekonomicznych

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	1 986	1 988	2 016	2 028	2 022
	Mężczyźni		1 001	1 000	1 015	1 009	1 009
	Kobiety		985	988	1 001	1 019	1 013
Ludność w wieku produkcyjnym	Ogółem	Osoba	6 314	6 307	6 270	6 222	6 192
	Mężczyźni		3 321	3 338	3 319	3 292	3 275
	Kobiety		2 993	2 969	2 951	2 930	2 917
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	1 684	2 275	1 735	1 774	1 799
	Mężczyźni		543	557	559	584	598
	Kobiety		1 141	1 161	1 176	1 190	1 201

Źródło: Urząd Gminy Blizanów

W roku 2022 sytuacja demograficzna przedstawiała się następująco:

- udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 20,19%,
- udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem wynosił 61,84%,
- udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem wynosił 17,97%.

Według danych Urzędu Gminy Blizanów w latach 2018-2022 na terenie gminy przyrost naturalny kształtował się na zmiennych poziomach. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3. Przyrost naturalny na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba urodzeń	106	109	114	102	88
Liczba zgonów	85	103	116	126	84
Przyrost naturalny	21	6	-2	-24	4

Źródło: Urząd Gminy Blizanów

W roku 2022 odnotowano dodatni przyrost naturalny. Świadczy to o większej liczbie urodzeń żywych niż zgonów ogółem.

W ciągu lat 2018-2022 saldo migracji ulegało zmianom. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 4. Saldo migracji na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba zameldowań na stałe	218	333	301	321	246
Liczba wymeldowań	239	303	293	318	278
Saldo migracji	-21	30	8	3	-32

Źródło: Urząd Gminy Blizanów

Według danych Urzędu Gminy w Blizanowie w 2022 roku zanotowano ujemne saldo migracji, co świadczy o większej liczbie osób, które zameldowały się w danym roku na terenie gminy, w stosunku do osób, które się wymeldowały.

3.1.3. Rynek pracy

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na terenie gminy Blizanów w roku 2022 ogółem zarejestrowanych było 1 039 podmiotów gospodarki narodowej.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Ogółem	885	904	947	988	1 039

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W latach 2018-2022 liczba podmiotów gospodarczych zwiększyła się o 154 działalności (tj. 17,40%). Opierając się na danych GUS w analizowanych latach w sektorze prywatnym, największy wzrost wystąpił w sekcji F, czyli w budownictwie. Wzrost ten wynosił 46,51%. W sektorze publicznym największy wzrost wystąpił w sekcji P, czyli edukacja. Wzrost ten wynosił 42,86%. W sektorze prywatnym największy spadek zanotowano w sekcji K, czyli w działalności finansowej i ubezpieczeniowej. Spadek ten wynosił 17,14%. W sektorze publicznym nie zanotowano spadku w żadnej z sekcji.

3.1.4. Gospodarka mieszkaniowa

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2021 roku na terenie gminy Blizanów znajdowało się 2 945 mieszkań. W stosunku do roku 2018 wzrost wyniósł 7,40% (203 mieszkania). Łączna powierzchnia użytkowa mieszkań wynosi 328 479 m² i w stosunku do roku 2018 (298 375 m²) jest ona większa o 10,09% (30 104m²). Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021¹

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021
Mieszkania	szt.	2 742	2 780	2 907	2 945
Powierzchnia użytkowa mieszkań	m ²	298 375	303 821	323 273	328 479

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W roku 2021 przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosiła 111,5 m² i w stosunku do roku 2018 zwiększyła się ona o 2,70 m². Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę wynosi 32,4 m² i w stosunku do roku 2018 zwiększyła się ona o 2,4m².

Ponadto na terenie gminy funkcjonuje 1 mieszkanie chronione przeznaczone dla 5 osób, które ze względu na trudną sytuację życiową, wiek lub chorobę potrzebują wsparcia w codziennym życiu.

3.1.5. Ochrona zdrowia

Istotnym elementem infrastruktury społecznej jest system ochrony zdrowia. Jego poziom w sposób znaczący wiąże się z jakością wykonywanej pracy przez mieszkańców oraz wpływa na wydatki budżetu. Dostęp do infrastruktury ochrony zdrowia zależy przede wszystkim od liczby instytucji świadczących usługi zdrowotne, ich rozmieszczenia oraz kosztów usług.

Podmiotem opieki zdrowotnej funkcjonującym na terenie gminy jest Niepubliczny Ośrodek Zdrowia w Jastrzębnikach z filią w Blizanowie. Na terenie gminy znajdują się 2 punkty apteczne, które zlokalizowane są w Blizanowie Drugim 54 i Jastrzębnikach. Dostęp do specjalistycznych usług medycznych i szpitala zapewniają pobliskie miasta, głównie Kalisz, ale też również Ostrów Wielkopolski czy Konin.

Liczba porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej na przestrzeni lat 2018-2021 spadła o 8,58% (2 356 porad). Szczegóły przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Opieka zdrowotna na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021²

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021
Ambulatoryjna opieka zdrowotna - porady lekarskie	—	27 469	24 682	24 595	25 113

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

¹ W momencie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych dane w GUS za rok 2022 dla tej kategorii nie były dostępne

² Jw.

3.1.6. Edukacja

Na terenie gminy Blizanów funkcjonuje kilka placówek edukacyjnych. Każda z nich zapewnia dostęp do wykwalifikowanej kadry oraz bogatą ofertę dydaktyczną. Dyrektorzy jednostek oświatowych systematycznie zakupują pomoce dydaktyczne oraz sprzęt sportowy niezbędny do prowadzenia zajęć edukacyjnych. Na terenie gminy znajduje się również siłownia zewnętrzna, a także kompleks sportowy Orlik.

Bazę oświatową uzupełniają znajdujące się przy placówkach szkolnych zespoły boisk do gry m.in. w piłkę nożną, piłkę ręczną, koszykówkę czy siatkówkę, z których korzystają uczniowie. Różne grupy sportowe oraz mieszkańcy gminy.

Na terenie gminy funkcjonują dwa niepubliczne żłobki:

- Niepubliczny Żłobek „Leśne skrzaty” w Jarantowie,
- Niepubliczny Żłobek „Leśne skrzaty” w Jastrzębnikach.

Nadrzędnym celem wychowania przedszkolnego jest wspieranie całościowego rozwoju dziecka. Na terenie gminy Blizanów funkcjonują następujące przedszkola:

- Publiczne Przedszkole Samorządowe w Blizanowie Drugim (organ prowadzący: Gmina Blizanów),
- Publiczne Przedszkole Samorządowe w Piotrowie (organ prowadzący: Gmina Blizanów),
- Publiczne Przedszkole Samorządowe w Jankowie Pierwszym (organ prowadzący: Gmina Blizanów),
- Publiczne Przedszkole Samorządowe w Jastrzębnikach (organ prowadzący: Gmina Blizanów),
- Przedszkole „Leśne Skrzaty w Jarantowie” (organ prowadzący: Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Jarantów „Od przedszkola do żaka),
- Punkt Przedszkolny w Rychnowie (organ prowadzący: Rychnowskie Stowarzyszenie na rzecz dzieci i młodzieży).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego liczba dzieci w wieku 3-5 lat w ostatnich dwóch latach (2020 i 2021) wykazuje tendencję rosnącą. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w latach 2018-2021 przyjmował wartości między 72,1% (w roku 2018) a 80,1% (w roku 2019), co świadczy o zapewnieniu niewystarczającego dostępu do wychowania przedszkolnego na obszarze gminy Blizanów. Szczegółowe informacje przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Wychowanie przedszkolne na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021³

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2018	2019	2020	2021
Dzieci w wieku przedszkolnym	dzieci w wieku 3 - 5 lat	osoba	333	322	367	363
Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym		osoba	240	258	273	284
Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym		%	72,1	80,1	74,4	78,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej tworzy fundament wykształcenia. Szkoła wprowadza uczniów w świat wiedzy, dbając o ich rozwój intelektualny, etyczny, emocjonalny, społeczny i fizyczny.

Na terenie gminy funkcjonują następujące szkoły podstawowe, których organem prowadzącym jest gmina Blizanów:

- Zespół Szkół w Jankowie Pierwszym,
- Szkoła Filialna w Brudzewie,
- Zespół Szkół w Piotrowie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Blizanowie Drugim.

Znajduje się również Szkoła Podstawowa im. Polski Niepodległej w Rychnowie prowadzona przez Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży w Rychnowie.

W roku 2021 do szkół podstawowych na obszarze gminy Blizanów uczęszczało łącznie 772 uczniów. Na przestrzeni analizowanych lat 2018-2021 dla szkół podstawowych z obszaru gminy współczynnik skolaryzacji brutto kształtował się głównie na poziomie powyżej 80%, wyjątkiem jest rok 2021 w którym współczynnik ten wynosił 77,67%. Wskaźnik skolaryzacji poniżej 100% nie musi wynikać z tego, iż nie wszystkie dzieci nie realizują obowiązku szkolnego, ale na przykład dlatego że część dzieci zameldowanych w gminie kształci się poza jej granicami.

W poniższej tabeli przedstawiono stosunek osób uczących się w szkołach podstawowych do całej populacji osób będących w wieku przypisanym danemu poziomowi kształcenia, w okresie lat 2018-2021. tj. skolaryzację.

³ W momencie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych dane w GUS za rok 2022 dla tej kategorii nie były dostępne

Tabela 9. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021⁴

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021
Szkoły podstawowe	%	87,03	84,38	86,82	77,67

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

W poniższej tabeli przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach podstawowych na terenie gminy Blizanów. Analizując wyniki egzaminu ósmoklasisty, odnotować można wzrost średnich wyników w roku 2021 i roku 2022 względem roku 2020. Wyjątkiem są wyniki z języka polskiego i języka angielskiego, które w roku 2022 odnotowały spadek względem roku 2021. W porównaniu z wynikami dla powiatu kaliskiego i województwa wielkopolskiego były w większości wyższe od średnich wyników dla powiatu i województwa.

Tabela 10. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] dla szkół na terenie gminy Blizanów, powiatu kaliskiego i województwa wielkopolskiego w roku 2020, 2021 i 2022

Rok	Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski
2020 ⁵	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Blizanowie Drugim	39,44%	27,04%	19,63%
	Zespół Szkół w Jankowie Pierwszym	50,69%	39,49%	35,80%
	Zespół Szkół w Piotrowie	65,52%	43,54%	53,18%
	Szkoła Podstawowa im. Polski Niepodległej w Rychnowie	-	-	-
	Średnia dla gminy	55,02%	40,16%	40,23%
	Powiat kaliski	59,36%	45,77%	46,44%
	Województwo wielkopolskie	56,90%	44,06%	51,53%
2021 ⁶	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Blizanowie Drugim	63,76%	41,65%	51,29%
	Zespół Szkół w Jankowie Pierwszym	65,59%	44,47%	82,41%
	Zespół Szkół w Piotrowie	63,76%	56,43%	75,59%
	Szkoła Podstawowa im. Polski Niepodległej w Rychnowie	-	-	-
	Średnia dla gminy	64,84%	51,59%	71,57%
	Powiat kaliski	61,64%	46,12%	60,21%
	Województwo wielkopolskie	57,79%	45,07%	63,26%
2022	Zespół Szkolno-Przedszkolny w Blizanowie Drugim	69,94%	68,25%	67,67%

⁴ W momencie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych dane w GUS za rok 2022 dla tej kategorii nie były dostępne

⁵ Nie uwzględniono wyników szkół, w których do egzaminu przystąpiło mniej niż 10 uczniów.

⁶ Nie uwzględniono wyników szkół, w których do egzaminu przystąpiło mniej niż 10 uczniów.

Rok	Wyszczególnienie	Język polski	Matematyka	Język angielski
	Zespół Szkół w Jankowie Pierwszym	59,19%	40,86%	44,64%
	Zespół Szkół w Piotrowie	62,80%	69,42%	71,86%
	Szkoła Podstawowa im. Polski Niepodległej w Rychnowie	55,45%	79,27%	77,00%
	Średnia dla gminy	59,72%	61,13%	63,28%
	Powiat kaliski	59,43%	55,61%	59,51%
	Województwo wielkopolskie	56,66%	55,01%	63,75%

Źródło: Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Poznaniu

3.1.7. Kultura i sport

Korzystanie z dóbr i usług prowadzonych przez instytucje zajmujące się kulturą i sportem ma wpływ na jakość życia mieszkańców i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Placówki kultury i sportu, znajdujące się na terenie gminy mają za zadanie prowadzić działalność upowszechniającą kulturę, sport i rekreację. Odbywa się to poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w powyższych działaniach oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

Działalność ta stanowi ważny element życia społecznego mieszkańców. Wpływa pozytywnie na więzi międzyludzkie, propaguje nowe formy rozrywki, pozwala na lepsze zorganizowanie czasu mieszkańcom poprzez integrację. Bogata oferta zajęć oraz wydarzeń kulturalnych jest również istotna dla promocji gminy.

Na terenie gminy zadania z tego zakresu realizuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Kultury w Blizanowie, Stowarzyszenie „Przyjaciół Gminy Blizanów”. Na terenie gminy Blizanów znajduje się również Gminna Biblioteka Publiczna z filiami w Rychnowie i Jastrzębnikach. Biblioteka posiada w swoim księgozbiorze 46 346 pozycji. W porównaniu z rokiem 2018 zbiór biblioteki powiększył się aż o 7 365 pozycji. Spadek natomiast zanotowała liczba czytelników, która w roku 2021 wynosiła 829, względem roku 2018 zmniejszyła się o 32 osoby (3,72%). Mimo spadku liczby czytelników, liczba wypożyczonego księgozbioru na zewnątrz zanotowała wzrost aż o 56,29%.

Tabela 11. Działalność biblioteczna na terenie gminy Blizanów na przestrzeni lat 2018-2021⁷

Wyszczególnieni	Jednostka miary	2018	2019	2020	2021
Księgozbiór	wol.	38 981	41 064	43 207	46 346
Czytelnicy w ciągu roku	osoba	861	920	799	829
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz	wol.	20 585	24 460	28 611	32 172

Źródło: opracowanie własne na podstawie bdl.stat.gov.pl

Ważną funkcję kulturalną na terenie gminy pełnią również jednostki oświatowe, świetlice wiejskie oraz, które są uzupełniającym miejscem spotkań mieszkańców oraz życia kulturalnego na obszarze gminy. Zapewniają dodatkowy dostęp do źródeł wiedzy oraz tworzą środowisko alternatywnego spędzania czasu przez dzieci i młodzież, spełniając w ten sposób swoje zadania statutowe. Obiekty te stanowią miejsce, gdzie tworzą się koła i grupy zainteresowań zrzeszające różne grupy wiekowe ludności lokalnej. W efekcie funkcjonowania szkół i świetlic wiejskich realizowana jest integracja mieszkańców.

Na terenie gminy działają również różnego rodzaju organizacje i stowarzyszenia pozarządowe, w tym Koła Gospodyń Wiejskich, które także prowadzą działania z zakresu zaspokajania kulturalnych potrzeb mieszkańców oraz kreowania kulturalnej tożsamości tego regionu.

Działaniami polegającymi na upowszechnianiu kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży, osób dorosłych, zwiększaniu aktywności fizycznej i świadomości społecznej o potrzebie aktywności ruchowej w każdym wieku na terenie gminy Blizanów zajmują się m.in. stowarzyszenia i organizacje pozarządowe oraz jednostki oświatowe.

Do głównych obiektów sportowych na terenie gminy należą boiska sportowe w Piotrowie, Rychnowie, Jarantowie, Lipe, Jankowie Drugim, Dębniakach Kaliskich. Na terenie gminy zlokalizowany jest również kort tenisowy w Piotrowie, hala sportowa przy Zespole Szkół w Piotrowie oraz sale gimnastyczne przy szkołach.

W ramach Szkolnego Związku Sportowego na halach sportowych i boiskach szkolnych organizuje się rozgrywki w piłkę nożną, siatkową, halową, koszykową, oraz tenisa stołowego.

Placówki kultury i sportu, znajdujące się na terenie gminy mają za zadanie prowadzić działalność upowszechniającą kulturę, sport i rekreację. Odbywa się to poprzez rozbudzanie zainteresowań kulturalnych mieszkańców, organizowanie imprez, zajęć kulturalnych,

⁷ W momencie opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych dane w GUS za rok 2022 dla tej kategorii nie były dostępne

sportowych i rekreacyjnych, kształtowanie nawyków aktywnego uczestnictwa w powyższych działaniach oraz udostępnianie bazy na działalność sportowo-rekreacyjną.

3.1.8. Podmioty wsparcia społecznego

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej i samorządowej, współpracując w tym zakresie z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Realizacja zadań wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom, które znajdują się w ciężkich sytuacjach życiowych, a w szczególności z powodu:

- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,

- trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka. Pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Świadczenie pomocy społecznej powinno służyć również umacnianiu rodziny. Potrzeby osoby i rodziny korzystającej z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i możliwościom pomocy społecznej.

Do obowiązków ośrodków pomocy społecznej należy realizacja zadań własnych i zadań zleconych w zakresie ustalonym ustawami (wskazanymi w rozdziale 1 niniejszej Strategii), w tym przede wszystkim ustawą o pomocy społecznej, zgodnie z którą ośrodki pomocy społecznej realizują następujące zadania:

1. Zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym:

- a) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- b) sporządzanie, zgodnie z art. 16a, oceny w zakresie pomocy społecznej,
- c) udzielania schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- d) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
- g) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
- h) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowego,
- i) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej,

osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,

- j) praca socjalna,
- k) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- l) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- m) dożywianie dzieci,
- n) sprawianie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- o) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- p) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- q) sporządzanie sprawozdawczości i przekazywanie jej województwu, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- r) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- s) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- t) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o oświadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

2. Zadania własne gminy:

- a) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- b) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,
- c) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- d) opracowanie i realizacja projektów socjalnych,
- e) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- f) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

3. Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę:

- a) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,

- b) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- c) prowadzenie i rozwój infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- d) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- e) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom i osobom, o których mowa w art. 5a,
- f) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- g) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Ustawowe zadania pomocy społecznej na terenie gminy, wypełnia **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie** (dalej GOPS) zlokalizowany w Blizanowie Drugim 5A.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Blizanowie zatrudnionych jest 10 osób. Struktura zatrudnienia przedstawia się następująco:

- Kierownik GOPS,
- Główna Księgowa,
- Główny Specjalista Pracy Socjalnej,
- Starszy Specjalista Pracy Socjalnej,
- Pracownik Socjalny,
- Asystent Rodziny,
- Inspektor ds. Świadczeń Rodzinnych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie jest jednostką organizacyjną i budżetową Gminy, realizującą zadania administracji rządowej i samorządowej z zakresu pomocy społecznej. Bieżące funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zapewniają środki finansowe z budżetu gminy oraz środki z budżetu państwa.

Zgodnie z art. 36 ustawy o pomocy społecznej, świadczeniami z pomocy społecznej są:

- 1) świadczenia pieniężne:
 - zasiłek stały,
 - zasiłek okresowy,

- zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
- zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie,
- pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki,
- świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
- wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd;

2) świadczenia niepieniężne:

- praca socjalna,
- bilet kredytowany,
- składki na ubezpieczenie zdrowotne,
- składki na ubezpieczenia społeczne,
- pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- sprawienie pogrzebu,
- poradnictwo specjalistyczne,
- interwencja kryzysowa,
- schronienie,
- posiłek,
- niezbędne ubranie,
- usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- mieszkanie chronione,
- pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie – w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

W poniższej tabeli przedstawiono informacje na temat wybranych form pomocy społecznej kierowanej do mieszkańców gminy Blizanów w latach 2018-2022. W 2022 roku najwięcej świadczeń zostało przyznanych w ramach opłacenia przez Gminę pobytu w domu pomocy społecznej. Głównymi powodami przyznania rodzinom pomocy społecznej w 2022 roku było bezrobocie (6 rodzin – 7 osób w rodzinach).

Zgodnie z informacjami w tabeli na przestrzeni lat 2018-2022 liczba osób pobierających świadczenia i ich kwota ulegały wahaniom. Wskaźniki w poszczególnych obszarach form pomocy kształtowały się następująco:

- liczba osób pobierających świadczenia zasiłku stałego spadła o jedną osobę, a wypłacona kwota tych świadczeń spadła o 2,18% (3 917,00 zł),
- liczba osób pobierających świadczenia zasiłku specjalnego celowego spadła aż o 45,83% (33 osoby), mimo to wypłacona kwota tych świadczeń wzrosła o 17,54%,
- liczba osób pobierających świadczenia okresowe spadła o 52,94% (9 osób), a kwota przyznanych świadczeń spadła o 44,46%.

Tabela 12. Wybrane formy pomocy społecznej na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022

Forma pomocy			Liczba osób, którym przyznano świadczenia [osoba]					Kwota świadczeń [zł]				
			2018	2019	2020	2021	2022	2018	2019	2020	2021	2022
Zasiłki stałe			32	38	34	33	31	180 010,00	205 705,00	199 965,00	185 977,00	176 093,00
w tym przyznane dla osoby:	samotnie gospodarującej		28	33	31	28	26	162 320,00	185 541,00	184 999,00	171 950,00	162 622,00
	pozostającej w rodzinie		4	5	3	5	5	17 690,00	20 164,00	14 966,00	14 027,00	13 471,00
Zasiłki okresowe			17	13	10	9	8	31 725,00	21 760,00	18 203,00	19 511,00	17 619,00
w tym przyznane z powodu:	bezrobocia		13	9	6	9	6	27 000,00	16 953,00	11 853,00	17 567,00	13 679,00
	długotrwałej choroby		1	1	1	0	2	278,00	669,00	65,00	0	2 328,00
	niepełnosprawności		3	3	3	1	2	4 447,00	4 138,00	3 717,00	1 944,00	1 612,00
	możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	innego niż wyżej wymienione		0	0	1	0	0	0	0	2 568,00	0	0
Inne zasiłki celowe i w naturze ogółem			72	133	104	115	117	54 240,00	131 514,00	112 832,00	110 744,00	63 756,00
w tym:	zasiłki specjalne celowe		72	79	47	54	39	54 240,00	61 00,00	40 350,00	35 360,00	19 600,00
Świadczenia niepieniężne z pomocy społecznej			125	107	79	46	43	102 926,00	90 174,00	69 750,00	40 530,00	35 500,00
w tym:	posiłki ogółem		125	107	79	46	43	102 926,00	90 174,00	69 750,00	40 530,00	35 500,00
	z tego:	dla dzieci	123	106	79	46	37	101 409,00	88 862,00	69 750,00	40 530,00	35 500,00
Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej			13	15	14	13	14	410 989,00	426 443,00	473 922,00	481 353,00	519 709,00

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Tabela 13. Powody przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Blizanów w 2022 r.

Powód trudnej sytuacji życiowej		Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo		2	2
Potrzeba ochrony macierzyństwa		14	67
w tym:	wielodzietność	6	31
Bezrobocie		23	60
Niepełnosprawność		42	48
Długotrwała lub ciężka choroba		39	53
Bezradność w sprawach opieki.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem		9	23
w tym:	rodziny niepełne	9	23
Alkoholizm		2	2
Zdarzenie losowe		2	2

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

W ustawie o pomocy społecznej określone są zadania ośrodka pomocy społecznej. W szczególności należy do nich zaliczyć pracę socjalną. Zgodnie z art. 45 jest ona świadczona na rzecz poprawy funkcjonowania rodzin i osób w ich środowisku społecznym, jak również na rzecz zapobiegania pogorszeniu się ich sytuacji.

Praca socjalna prowadzona jest:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Celem pracy socjalnej jest umożliwienie, wspieranie lub wywołanie zmiany sposobu funkcjonowania osoby i rodziny oraz jej otoczenia, a także wzmacnianie potencjału osób i rodzin do przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych.

Do etapów metodycznego postępowania pracy socjalnej należą:

1. Diagnoza i ocena.
2. Wyznaczenie celów działania.
3. Opracowanie planu działania i budowa indywidualnego pakietu usług.
4. Realizacja planu działania.
5. Systematyczne ewaluacja działań.

6. Ewaluacja końcowa.⁸

Pracownik socjalny w pierwszej kolejności przeprowadza analizę sytuacji danej rodziny w oparciu o zasoby oraz jej ograniczenia. Musi dokładnie poznać sytuację bytowe osób i rodzin, które zgłaszają się o pomoc. Analizę sytuacji rodziny przeprowadza się za pomocą takich narzędzi jak kwestionariusz wywiadu środowiskowego lub innej specjalistycznej dokumentacji, służącej precyzyjnemu opracowaniu diagnozy rodziny. W kwestionariuszu tym znajdują się m.in. takie informacje, jak:

- dane osoby, z którą przeprowadza się wywiad, dane o rodzinie,
- informacje o członkach rodziny,
- analiza budżetu domowego rodziny,
- sytuacja mieszkaniowa osoby/rodziny,
- sytuacja osób wspólnie zamieszkujących,
- sytuacja zawodowa osoby/rodziny,
- sytuacja zdrowotna rodziny,
- sytuacja osób niepełnosprawnych,
- sytuacja osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków,
- potrzeby osób lub rodzin zgłoszone podczas przeprowadzenia wywiadu,
- ocena sytuacji osoby/rodziny i wnioski pracownika socjalnego,
- plan pomocy lub działań na rzecz osoby lub rodziny.⁹

Pracownicy socjalni analizują i oceniają zjawiska, które powodują zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej oraz zajmują się kwalifikowaniem do uzyskania tych świadczeń oraz plan pomocy (projektowanie działań). Ich zakres obowiązków obejmuje także pomoc w uzyskaniu poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów oraz pobudzaniu społecznej aktywności i inspirowaniu działań samopomocowych w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób, rodzin, grup i środowisk społecznych.

Wobec powyższego, świadczenie pracy socjalnej może odbywać się m.in. poprzez monitorowanie sytuacji interesantów, poradnictwo specjalistyczne, edukację, pomoc w przygotowaniu do pełnienia określonej roli społecznej. Praca socjalna opiera się również na podejmowaniu różnego rodzaju interwencji np. odebranie dziecka wobec bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia lub wobec osób starszych pozostawionych bez należytej opieki albo doświadczających przemocy domowej oraz występowanie na rzecz osoby/rodziny do innych instytucji, celem objęcia pomocą według ich kompetencji.

⁸K. Kadela, J. Kowalczyk, Standardy pracy socjalnej Rekomendacje organizacyjne i praktyczne

⁹ J. Krzyszkowski (pod. red.), POLITYKA, POMOC, PRACA, Podręcznik dla pracowników socjalnych, Wybrane aspekty pracy socjalnej

W przypadku umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, pracownik socjalny ma za zadanie monitorowanie ich sytuacji życiowej, edukowaniu w zakresie nabywania właściwych kompetencji wychowawczych, a także ocenianiu oraz opiniowaniu dla organizatorów pieczy zastępczej ich gotowości i motywacji do ponownego przejęcia opieki nad dzieckiem.

Praca socjalna świadczona jest osobom i rodzinom bez względu na posiadany dochód. Może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny. Wykorzystuje się w niej właściwe dla tej działalności metody i techniki, stosowane z poszanowaniem godności osoby i jej prawa do samostanowienia.

Na terenie gminy Blizanów przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej działają również:

- Punkt Konsultacyjny, który świadczy podstawową pomocom osobom i rodzinom pozostającym w kryzysie, w tym dotkniętym przemocą w rodzinie, alkoholizmem czy narkomanią,
- Klub Abstynenta „Pomocna dłoń”,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do której zadań należy między innymi inicjowanie działań na rzecz kreowania właściwych postaw wobec uzależnienia i przemocy czy kontakt z osobami, co do których wpłynęło zgłoszenie o nadużywaniu alkoholu,
- Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

3.1.9. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

Jednym z elementów aktywnego kierowania rozwojem gminy jest współpraca z organizacjami pozarządowymi i liderami środowisk lokalnych. Gmina Blizanów współpracuje z organizacjami pozarządowymi głównie poprzez ich dotowanie, udzielanie pomocy w organizowaniu różnego rodzaju wydarzeń oraz nieodpłatne udostępnianie m.in. lokali czy środków transportu, znajdujących się w jej majątku. Do organizacji pozarządowych zarejestrowanych i działających na terenie gminy Blizanów należą m.in.:

- Stowarzyszenie „Przyjaciół Gminy Blizanów”,
- Rychnowskie Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży,
- Gminne Koło Kombatantów i byłych Więźniów Politycznych w Blizanowie,
- Stowarzyszenie Seniorów Gminy Blizanów,
- Gminny Klub Dobrowolnych Honorowych Dawców Krwi Blizanów,
- Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Janków Drugi,
- Stowarzyszenie na Rzecz Dzieci i Młodzieży w Rychnowie,
- Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Jarantów „Od przedszkola do żaka”,
- Stowarzyszenie Doliny Bawołu i Czarnej Strugi,
- Stowarzyszenie Łaszków nad Prosną,

- Stowarzyszenie Przyjaciół Parafii Lipe „Pod Lipą”,
- Towarzystwo Ekologiczne Puszczy Pyzdrowskiej,
- Blizanowskie Stowarzyszenie Kulturalne Muzyka (Po Godzinach),
- 3 orkiestry dęte OSP (Blizanów, Rychnów, Pruszków) z zespołami tanecznymi,
- 3 grupy tańca współczesnego,
- 3 chóry szkolne,
- Zespół folklorystyczny „Kalina”,
- Zespół wokalny „Dynamitki”,
- Koła Gospodyń Wiejskich (Bogucice, Warszówka, Brudzew, Czajków, Janków, Pawłówek, Jastrzębniki, Lipe, Łaszków, Piotrów, Rychnów Kolonia, Skrajnia, Skrajnia Blizanowska przy OSP, Szadek, Wyganki, Zagorzyn, Żegocin, Żerniki, Dojutrów, Jarantów)
- Ochotnicza Straż Pożarna (Blizanów, Janków, Jarantów, Jastrzębniki, Korab, Lipe, Pawłówek, Piotrów, Pruszków, Rychnów, Skrajnia Blizanowska, Szaek, Warszówka, Zagorzyn, Żegocin, Żerniki).¹⁰

3.2. Problemy społeczne występujące na terenie gminy Blizanów

Problem społeczny to zjawisko, które dla większej lub znaczącej części pewnej zbiorowości stanowi fakt uciążliwy oraz wymagający przeciwdziałania. Problemy społeczne mogą stanowić przeszkodę do efektywnego funkcjonowania państwa, bądź nawet uniemożliwiają realizację celów społecznych.

Do najpowszechniejszych problemów społecznych, które szczegółowo przeanalizowano w dalszej części Strategii, należą:

- bezrobocie,
- ubóstwo,
- długotrwałe i ciężkie choroby,
- niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego,
- uzależnienia, w tym alkoholizm i narkomanię,
- bezdomność,
- przemoc w rodzinie,
- przestępczość.

¹⁰ <http://www.blizanow.ug.gov.pl/>

3.2.1. Bezrobocie

Bezrobocie, obok ubóstwa i niepełnosprawności, to jeden z największych problemów gospodarczych i społecznych naszej cywilizacji. W wyniku tego zjawiska diametralnie pogarsza się stan życia osób nim dotkniętych, który może prowadzić również do izolacji społecznej.

Status bezrobotnego jest przypisywany osobom zdrowym, gotowym do podjęcia pracy w danym zawodzie, które z powodu braku zapotrzebowania na pracowników nie mogą podjąć pracy zarobkowej. Niepokojącym zjawiskiem jest dziedziczenie bezrobocia. Związek przyczynowo – skutkowy wyjaśnia, że w większości bezrobotni rodzice nie są w stanie zapewnić swoim dzieciom odpowiedniego wykształcenia. Ponadto sami będąc w sytuacji niekorzystnej egzystencjonalnie, często nieświadomie przekazują złe wzorce i cechy charakteru, które powinni wyeliminować. Do wzorców tych należą m.in.: bezradność, pesymizm i brak wpływu na życiową sytuację. W ten sposób upowszechnia się bierność, która prowadzi do trwałego braku zatrudnienia. Najczęściej osoby te mają niski poziom wykształcenia, więc konieczne w tym przypadku są spotkania i zajęcia z psychologiem.

Ogólna liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Blizanów w 2021 roku wyniosła 97 osób i względem roku 2018 wzrosła o 6 osób tj. 6,59%. Liczba bezrobotnych kobiet wyniosła 72 osoby (74,27%), natomiast liczba bezrobotnych mężczyzn wyniosła 25 osób (25,77%).

Na przestrzeni lat 2018-2021 liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku zwiększyła się o 4 osoby (21,05%), liczba bezrobotnych absolwentów zmniejszyła się o 4 osoby (66,67%), liczba bezrobotnych niepełnosprawnych zmniejszyła się o 5 osób (50,00%).

Pod względem wieku, największa liczba bezrobotnych znajdowała się w grupie osób w wieku od 26 do 50 roku życia. Jeżeli chodzi o czas pozostawania bez pracy, to największa liczba bezrobotnych znajdowała się w grupie osób pozostających bez pracy od 1 miesiąca do 12 miesięcy. Pod kątem wykształcenia, najwięcej bezrobotnych miało wykształcenie średnie.

Szczegółowe dane dotyczące zjawiska bezrobocia na terenie gminy Blizanów znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 14. Bezrobocie na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021

Wyszczególnienie		2018	2019	2020	2021
Liczba osób bezrobotnych ogółem		91	83	102	97
w tym:	— kobiety	56	58	68	72
	— mężczyźni	35	25	34	25
Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku		19	18	20	23
Liczba bezrobotnych absolwentów		6	1	10	2

Wyszczególnienie		2018	2019	2020	2021
Liczba osób bezrobotnych niepełnosprawnych		10	8	7	5
w tym:	— bezrobotni do 25 roku życia	13	14	20	8
	— bezrobotni od 26 do 50 roku życia	50	52	65	63
	— bezrobotni powyżej 50 roku życia	28	17	17	26
w tym:	— bezrobotni do 1 miesiąca	-	-	-	8
	— bezrobotni od 1 do 12 miesięcy	-	-	-	56
	— bezrobotni od 12 do 24 miesięcy	-	-	-	12
	— bezrobotni powyżej 24 miesięcy	-	-	-	21
w tym:	— wykształcenie gimnazjalne i poniżej	18	12	18	22
	— wykształcenie zasadnicze zawodowe	30	27	30	15
	— wykształcenie średnie	33	32	40	35
	— wykształcenie wyższe	10	12	14	17

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba rodzin, którym przyznano pomoc z powodu bezrobocia zmniejszyła się o 54,41%. Spadła również liczba osób w tych rodzinach o 60,26%.

Tabela 15. Liczba przyznanej pomocy z powodu bezrobocia dla beneficjentów GOPS w Blizanowie na przestrzeni lat 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin	54	43	39	32	23
Liczba osób w rodzinach	151	1345	113	90	60

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

W rozwiązywaniu problemu dotyczącego bezrobocia wśród mieszkańców znaczącą rolę odgrywa Powiatowy Urząd Pracy w Kaliszu. Oferta działań adresowanych do bezrobotnych jest duża. Obejmuje między innymi: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, podnoszenie kwalifikacji, świadczenia pieniężne, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, pomoc na podjęcie działalności gospodarczej. Działania te wspierane są przez Urząd Gminy w Blizanowie i jednostki organizacyjne.

Ponadto uczniowie, którzy po skończeniu szkoły podstawowej decydują się na kontynuację nauki w szkole zawodowej, mogą liczyć na zatrudnienie w ramach praktycznej nauki zawodu w wybranym przez siebie zawodzie. Pracodawcy decydujący się na zatrudnienie młodych osób w takiej formie mogą liczyć na wsparcie ze strony Gminy Blizanów. Pracodawcy

zawierają umowy o pracę z młodocianymi pracownikami mieszkającymi na terenie gminy Blizanów w celu przygotowania zawodowego.¹¹

3.2.2. Ubóstwo

Ubóstwo definiuje się jako niedostateczną ilość środków materialnych dla zaspokojenia potrzeb jednostki. Ośrodek pomocy społecznej jest zobowiązany do pomocy ludziom, których miesięczny dochód nie przekracza kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej na podstawie kryterium dochodowego. Jednymi z najczęstszych powodów ubóstwa są bezrobocie i niechęć podejmowania pracy, ale również długotrwałe i ciężkie choroby uniemożliwiające lub utrudniające podjęcie pracy.

Zjawisko ubóstwa najbardziej widoczne jest w rodzinach wielodzietnych, rodzinach samotnie wychowujących dzieci oraz w rodzinach utrzymujących się ze źródeł niezarobkowych (innych niż renta i emerytura).

Liczba rodzin objętych pomocą z powodu ubóstwa w latach 2018-2022 na terenie gminy Blizanów spadła o 33,33%, a liczba osób w tych rodzinach o 83,33%.

Tabela 16. Liczba przyznanej pomocy z powodu ubóstwa dla beneficjentów GOPS w Blizanowie na przestrzeni lat 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin	3	2	2	2	2
Liczba osób w rodzinach	12	6	3	2	2

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

W rodzinach korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa, trudną sytuację powoduje nałożenie się również innych czynników negatywnych, m.in. takich jak bezrobocie, niepełnosprawność, choroba, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza czy występującym uzależnieniem lub przemocą.

3.2.3. Problemy osób z niepełnosprawnością oraz długotrwałe lub ciężko chorych

Niepełnosprawność wiąże się z obniżeniem sprawności funkcji fizycznych, umysłowych bądź psychicznych. Osoby dotknięte tymi schorzeniami są często wykluczane z życia społecznego. Muszą codziennie zmagać się z wieloma problemami, np. niedostosowaniem infrastruktury do ich potrzeb. Niejednokrotnie towarzyszy temu izolacja społeczna oraz trudności ze znalezieniem pracy.

Niepełnosprawność kwalifikuje się na podstawie typu choroby i obszaru, jaki ona obejmuje. Orzekanie o niepełnosprawności oraz jej stopniowanie określa rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania

¹¹ Raport o stanie Gminy Blizanów za rok 201

o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz.U. z 2021 r. poz. 857). Rodzaje niepełnosprawności oznaczane są według kodów. Na podstawie tego dokumentu określa się następujące kody dla przyczyn niepełnosprawności:

- 01-U Upośledzenie umysłowe;
- 02-P Choroby psychiczne;
- 03-L Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu;
- 04-O Choroby narządu wzroku;
- 05-R Upośledzenie narządu ruchu;
- 06-E Epilepsja;
- 07-S Choroby układu oddechowego i krążenia;
- 08-T Choroby układu pokarmowego;
- 09-M Choroby układu moczowo-płciowego;
- 10-N Choroby neurologiczne;
- 11-I Inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego;
- 12-C Całościowe zaburzenia rozwojowe.

Istotnym problemem dla osób borykających się z niepełnosprawnością są restrykcyjne kryteria dochodowe, które decydują o tym, czy osoba niepełnosprawna otrzyma odpowiednią pomoc finansową i materialną, czy też nie. Należy bowiem pamiętać, że niepełnosprawność w rodzinie bardzo nadwyręża domowy budżet, a oferta publicznej opieki zdrowotnej oraz innych podmiotów w zakresie terapii i rehabilitacji jest niewystarczająca. W związku z tym, osoby niepełnosprawne i ich rodziny są zmuszone korzystać z kosztownych usług świadczonych przez prywatne podmioty. Pogorszenie sytuacji finansowej wynika również z rezygnacji z pracy w celu opieki nad niepełnosprawną osobą. Nierzadko mają również miejsce problemy z powrotem na rynek pracy opiekuna osoby niepełnosprawnej i trudności w znalezieniu opieki nad taką osobą na czas pracy zawodowej.

Warto także podkreślić, że niepełnosprawność w rodzinie nie tylko wpływa na sytuację finansową, ale także na inne sfery życia rodziny. Do często pojawiających się problemów można zaliczyć: wyczerpanie, wypalenie, depresję, kryzysy małżeńskie (odchodzenie partnerów).

Osoby niepełnosprawne zamieszkujące teren gminy Blizanów, korzystają z szeregu programów i usług, jakimi dysponuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kaliszu np. dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych, dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

Ogólna liczba rodzin objętych pomocą z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2022 na terenie gminy Blizanów zmniejszyła się o 20,75%, liczba przyznanych świadczeń dla osób w tych rodzinach również zmniejszyła się o 59,66%. Szczegółowe dane na przestrzeni lat przedstawia tabela poniżej.

Tabela 17. Liczba przyznanej pomocy z powodu niepełnosprawności dla beneficjentów GOPS w Blizanowie na przestrzeni lat 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba rodzin	53	48	50	48	42
Liczba osób w rodzinach	119	94	75	66	48

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych

Na mocy art. 54 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyznaje się prawo do świadczeń zdrowotnych. Świadczenia zdrowotne są wydawane na podstawie decyzji administracyjnych i są finansowane przez oddział wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia.

3.2.4. Problemy osób starszych

Starość to nieuchronny etap życia każdego człowieka, pomimo to pojęcie starości nie zostało jeszcze jednoznacznie zdefiniowane. Za podstawowe cechy starości uznaje się stopniowy wzrost zależności od otoczenia, demencja i szczególnie widoczne postępujące ograniczenie ruchowe. Główne problemy osób starszych to uczucie izolacji i braku przydatności w ukształtowanej hierarchii społecznej, a także samotność i w dużej mierze życie w ubóstwie.

Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) za początek starości uznaje 60 rok życia. Wyróżnia trzy zasadnicze etapy starości:

- 60 – 75 rok życia – wiek podeszły (tzw. wczesna starość);
- 75 – 90 rok życia – wiek starczy (tzw. późna starość);
- 90 rok życia i powyżej – wiek sędziwy (tzw. długowieczność).

W roku 2022 na terenie gminy Blizanów, liczba osób w wieku poprodukcyjnym (czyli 60 roku życia w przypadku kobiet oraz 65 roku życia w przypadku mężczyzn) wyniosła 1799 osób, w tym 598 mężczyzn i 1201 kobiet. Względem roku 2018 wzrosła ona o 6,83%, liczba mężczyzn w tej grupie ekonomicznej wzrosła o 10,13%, liczba kobiet w tej grupie ekonomicznej wzrosła o 5,26%. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Ludność w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022

Wyszczególnienie		Jednostka miary	2018	2019	2020	2021	2022
Ludność w wieku poprodukcyjnym	Ogółem	Osoba	1 684	1 718	1 735	1 774	1 799
	Mężczyźni		543	557	559	584	598
	Kobiety		1 141	1 161	1 176	1 190	1 201

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Na terenie gminy Blizanów funkcjonuje Stowarzyszenie Seniorów Gminy Blizanów. Stowarzyszenie powstało w celu zapewnienia seniorom (osobom nieaktywnym zawodowo w wieku 60+) wsparcia poprzez umożliwienie korzystania z oferty aktywizującej, edukacyjnej, kulturalnej, opiekuńczej, rekreacyjnej oraz prozdrowotnej w zależności od potrzeb stwierdzonych w środowisku lokalnym. W ramach usług edukacyjnych stowarzyszenie prowadzi zajęcia takie jak: zajęcia muzyczno-wokalne, warsztaty plastyczne, warsztaty kulinarne, zajęcia sportowe czy usługi kulturalno-oświatowe.

3.2.5. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego

Rodzina to podstawowa jednostka społeczna, na której opiera się istnienie całego społeczeństwa. Jest powołana do rozwoju jednostkowego i najpełniej kształtuje życie człowieka. To najlepsze naturalne środowisko, w którym dziecko jest otoczone opieką oraz ma możliwość rozwijania swoich umiejętności i zaspokajania podstawowych potrzeb.

Właściwemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać bardzo dużo czynników, wśród których istotną rolę odgrywają dysfunkcje społeczne. Główne źródła dezorganizacji rodzin stanowią: przemoc, alkoholizm, narkomania, długotrwałe bezrobocie czy ubóstwo. Takie zjawiska są przyczyną problemów z brakiem integracji i rozwoju przestrzeni sąsiedzkiej. Jeżeli w rodzinie pojawiają się powyższe dysfunkcje, odpowiednie instytucje i służby zobligowane są do podjęcia na jej rzecz odpowiednich działań. Należy wspierać rodzinę, by przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Zastosowane rozwiązania powinny polegać na kooperacji różnych podmiotów wsparcia społecznego, głównie po to, aby udzielona pomoc dawała jak największe prawdopodobieństwo dobrego rozwiązania problemów rodzin dysfunkcyjnych. Oprócz wsparcia finansowego powinno uwzględnić się również pomoc psychologów, pedagogów czy policji, po to, by walczyć z trudnościami i rozwijać umiejętności wychowawcze rodzin oraz budować więzi rodzinne.

W przypadkach bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych rodziny mogą liczyć na wsparcie ze strony GOPS. W poniższej tabeli przedstawione zostały dane dotyczące

liczby rodzin i osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej w wyniku bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego.

Liczba przyznanej pomocy dla rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na terenie gminy w latach 2018-2022 zmniejszyła się o 40,00%, a liczba osób w tych rodzinach o 57,40%. W rodzinach niepełnych liczba rodzin objętych pomocą spadła o 10,00%, a liczba osób w tych rodzinach o 23,33%. W przypadku rodzin wielodzietnych liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych spadła o 100,00%.

Tabela 19. Liczba przyznanej pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych dla beneficjentów GOPS w Blizanowie na przestrzeni lat 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych					
Liczba rodzin	15	17	11	9	9
Liczba osób w rodzinach	54	52	32	20	23
W tym rodziny niepełne					
Liczba rodzin	10	11	7	8	9
Liczba osób w rodzinach	30	28	16	18	23
W tym rodziny wielodzietne					
Liczba rodzin	4	3	2	0	0
Liczba osób w rodzinach	22	17	10	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Liczba przyznanej pomocy dla rodzin otrzymująca pomoc z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa w latach 2018-2022 zmniejszyła się o 39,13%, a liczba osób w tych rodzinach o 32,32%. W zakresie wielodzietności liczba rodzin zwiększyła się o 50,00%, a liczba osób w tych rodzinach o 40,91%. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 20. Liczba przyznanej pomocy z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności dla beneficjentów GOPS w Blizanowie w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Potrzeba ochrony macierzyństwa					
Liczba rodzin	23	21	20	16	14
Liczba osób w tych rodzinach	99	95	90	75	67
w tym wielodzietność					
Liczba rodzin	4	5	6	6	6
Liczba osób w tych rodzinach	22	27	32	32	31

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Gmina Blizanów posiada sporządzony Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Blizanów na lata 2021-2023. Program ten został przyjęty uchwałą nr XXVII/237/2021 Rady Gminy w Blizanowie z dnia 26 marca 2021 r. Podstawowym założeniem programu jest stworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest rozwój zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W Programie określone są następujące cele szczegółowe i działania podejmowane w ramach tych celów:

- cel szczegółowy 1: wspomaganie funkcjonowania rodziny, kształtowanie i wzmacnianie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych:
 - współpraca wszystkich podmiotów działających na rzecz rodziny,
 - praca środowiskowa promująca właściwe wzorce rodziny,
 - wspieranie i propagowanie różnych form aktywności działającej na rzecz wspomagania rodzin i umocnienia więzi rodzinnych,
 - działania profilaktyczne i edukacyjne na rzecz dzieci podejmowane przez placówki oświatowe oraz inne instytucje i organizacje,
 - prowadzenie świetlic i placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizowanie w nich pomocy i opieki dla dzieci w godzinach pozaszkolnych,
 - zatrudnienie asystenta rodziny,
 - rozwijanie systemu wsparcia i specjalistycznego poradnictwa (psychologicznego, prawnego),
 - podejmowanie działań mających na celu powrót do rodzin naturalnych dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej,
- cel szczegółowy 2: zapewnienie rodzinom stabilizacji i poczucia bezpieczeństwa socjalnego:
 - monitoring i stała diagnoza sytuacji rodzin z dziećmi,
 - zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej dla rodzin znajdujących się trudnej sytuacji materialnej (bezpieczeństwo socjalne),
 - objęcie pomocą dzieci, szczególnie w formie dożywiania w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023, zaopatrzenia w podręczniki,
 - praca z rodziną poprzez prowadzenie szeroko pojętej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych mającej na celu przede wszystkim aktywizację społeczno-zawodową rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym w celu umożliwienia im podjęcia zatrudnienia,

- cel szczegółowy 3: opieka nad dziećmi z rodzin niewydolnych wychowawczo, wyrównanie szans edukacyjnych:
 - regularne monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinie dotkniętej sytuacją kryzysową przez pracowników socjalnych i asystenta rodziny,
 - współpraca ze szkołami w zakresie pomocy wychowawczej i opiekuńczej, objęcie przez placówki oświatowe dzieci pomocą pedagogiczną, psychologiczną,
 - organizowanie w szkole kółek zainteresowań, zajęć wyrównawczych,
 - realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
 - współpraca z innymi instytucjami świadczącymi pomoc na rzecz rodzin np. PCPR, policją, sądem, kuratorami,
- cel szczegółowy 4: zwiększenie poziomu bezpieczeństwa rodziny, dzieci i młodzieży:
 - organizowanie dzieciom i młodzieży form aktywnego spędzania wolnego czasu,
 - realizacja programów dotyczących uzależnień, przemocy w rodzinie,
 - monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami i motywowanie do podjęcia leczenia i terapii,
 - zabezpieczenie środków finansowych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej,
 - udzielanie wsparcia pedagogicznego uczniom,
 - współpraca wszystkich podmiotów pracujących na rzecz dzieci,
- cel szczegółowy 5: wspieranie kobiet w ciąży ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych:
 - praca środowiskowa z rodziną,
 - zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin (poradnictwo psychologiczne, prawne),
 - objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym z programu kompleksowego „Za życiem”.

3.2.6. Uzależnienia

Przyczyny uzależnień mogą być:

- psychospołeczne – zaburzone oddziaływanie środowiska rodzinnego i szkolno-wychowawczego, czego przyczyną są różnorodne niepowodzenia w życiu (w sferze zawodowej lub osobistej), co w konsekwencji może doprowadzić do wycofania się jednostki w świat iluzji,
- biopsychiczne – zaburzenia emocjonalne i związana z nimi podatność na uzależnienia, zaburzony rozwój osobowości, nadpobudliwość psychiczną,

- kulturowe – potrzeba odniesienia sukcesu, zbyt mała ilość rozrywek, brak atrakcyjnych zajęć, brak celów i perspektyw, ogólna dostępność środków odurzających, sprzeciw wobec obowiązujących i społecznie akceptowanych systemów norm i wartości.

Najczęściej występującymi uzależnieniami jest alkoholizm i narkomania. Nadużywanie alkoholu czy sięganie po narkotyki jest bardzo poważnym problemem społecznym, który może prowadzić do wzrostu przemocy i przestępczości. Efektem uzależnień może być także izolacja społeczna i problemy finansowe prowadzące do wykluczenia i ubóstwa.

Niestety te uzależnienia zbierają swoje żniwo wśród młodzieży i dzieci, które zafascynowane panującą modą sięgają po używki. Przeciwdziałanie temu zjawisku musi opierać się na współpracy wielu instytucji.

Oprócz działalności GOPS, w ramach uzależnień działają również: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Klub Abstynenta „Pomocna dłoń”, w sąsiedniej gminie funkcjonuje również Ośrodek Terapii i Rehabilitacji Uzależnień MONAR w Nowolipisku. Dla osób uzależnionych działa również Punkt Konsultacyjny, który świadczy podstawową pomoc osobom i rodzinom pozostającym w kryzysie. Do najczęstszych form udzielanej pomocy w powyższym Punkcie należały: poradnictwo, konsultacje motywowanie do zmiany i/lub do podjęcia leczenia odwykowego, psychoedukacja oraz wsparcie psychologiczne. W roku 2022, w sumie odbyło się 180 rozmów dla 48 osób uzależnionych od alkoholu, współuzależnionych, doświadczających przemocy oraz z innymi problemami.

Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba rodzin otrzymująca pomoc z powodu uzależnień od alkoholu zmniejszyła się o 50,00%, a liczba osób w tych rodzinach o 60,00%. W zakresie narkomanii (z wyjątkiem roku 2019 i 2020) nie przyznano pomocy, gdyż nie zgłosiły się osoby potrzebujące pomocy.

Tabela 21. Liczba przyznanej pomocy z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków dla beneficjentów GOPS w Blizanowie w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Alkoholizm					
Liczba rodzin	4	4	5	3	2
Liczba osób w rodzinach	5	5	6	3	2
Narkomania					
Liczba rodzin	0	1	1	0	0
Liczba osób w rodzinach	0	1	1	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Na przestrzeni lat 2018-2022 zauważalny jest spadek problemu uzależnienia od alkoholu na obszarze gminy. Mimo to w podanym okresie liczba udzielonych porad zwiększyła się o

7,78%. Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach spadła o 17,31%.

Tabela 22. Uzależnienia alkohole na terenie gminy Blizanów

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba udzielonych porad psychologicznych	167	189	198	178	180
Liczba osób zgłoszonych na Komisję	2	1	0	0	0
Liczba osób, które zgłosiły się na wezwanie	2	1	0	0	0
Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	0	0	0	0	0
Liczba dzieci korzystających z programów profilaktycznych w szkołach	410	390	340	350	320
Liczba dzieci korzystających z różnych form wypoczynku	0	0	0	0	13

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Oprócz najczęściej spotykanych uzależnień, czyli alkoholu i narkotyków, można spotkać się także z uzależnieniami behawioralnymi. Jest to zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności (lub grupy czynności). Działanie to ma na celu zredukowanie złego samopoczucia i wewnętrznego napięcia poprzez osiągnięcie uczucia przyjemności, zaspokojenia, radości czy nawet euforii przez osobę wykonującą daną czynność.

Do najpopularniejszych należą:

- uzależnienie od dopalaczy, które wykazują działania psychoaktywne, a co za tym idzie, wywołują w organizmie stan odurzenia, euforii oraz bardzo często spotykane halucynacje. Niestety dostęp do tej substancji jest prosty i nawet można je zakupić przez Internet. Do negatywnych skutków stosowania dopalaczy należą: bóle głowy, bóle w klatce piersiowej, zaburzenia rytmu serca, bezsenność, problemy z koncentracją, stany lękowe, które w konsekwencji mogą zakończyć się samobójstwem. Leczenie tego uzależnienia wiąże się z ukończeniem programu terapeutycznego i abstynencją, co więcej osoba chora powinna uczestniczyć w tzw. grupach wsparcia,
- uzależnienie od komputera i gier komputerowych, podczas którego osoby (zwłaszcza dzieci i młodzież) wykazują ciągłą potrzebę używania komputera, zwłaszcza do grania we wszelkiego rodzaju gry komputerowe. Bardzo poważnym, skutkiem tego jest często nieodróżnianie świata rzeczywistego od fikcji. W ich życiu można również dostrzec problemy społeczne, somatyczne czy psychologiczne, czyli m.in. bardzo widoczne zaniedbywanie obowiązków szkolnych i domowych, zanik więzi rodzinnych czy osłabiona siła wrażliwości moralnej,
- uzależnienie od hazardu, jego znakiem rozpoznawalnym jest nadmierne i regularne uprawianie gier hazardowych. Sytuacja ta prowadzi do zaniedbywania życia społecznego

i rodzinnego, a także izolacja osoby, która cierpi na tę przypadłość. Gracz czuje konieczność, by zaspokoić swoją potrzebę w trybie natychmiastowym, co prowadzi do aktów przemocy i przestępstw, których przyczyną jest wewnętrzny przymus zdobycia środków finansowych z przeznaczeniem na gry hazardowe.

Walkę z uzależnieniem behawioralnym prowadzi się przede wszystkim poprzez stosowane terapii poznawczo-behawioralnej oraz dialogu motywującego. Ich celem jest analiza zachowań lub sytuacji, które sprzyjają podejmowaniu danego zachowania, następnie zmiana szkodliwych nawyków oraz nauka nowych, skutecznych metod radzenia sobie z problemami i emocjami.

Na terenie gminy regularnie sporządzany jest Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii. Aktualnie obowiązującym programem jest przyjęty na rok 2022 uchwałą nr XXXVII/336/2022 Rady Gminy Blizanów z dnia 29 marca 2022 r. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, który jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań związanych z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomanii na terenie gminy. Program ma na celu przeciwdziałanie pogłębiania się procesu chorobowego oraz umożliwienie osobie leczącej się powrotu do społeczeństwa.

Cele wskazane w dokumencie do realizacji na rok 2022 obejmują poniższe zagadnienie.

- Cel główny 1: ograniczenie dostępności alkoholu w Gminie:
 - cel szczegółowy 1: prowadzenie działań edukacyjnych oraz informacyjnych dla rodziców i dzieci na temat skutków spożywania alkoholu w młodym wieku.
- Cel główny 2: Ograniczenie liberalnego podejścia rodziców do picia alkoholu przez dzieci:
 - cel szczegółowy 1: zapewnienie możliwości udziału rodziców w warsztatach w zakresie utrzymania abstynencji przez dzieci,
 - cel szczegółowy 2: prowadzenie działań edukacyjnych oraz informacyjnych dla rodziców i dzieci na temat skutków spożywania w młodym wieku alkoholu,
 - cel szczegółowy 3: zapewnienie kontaktów z psychologiem.
- Cel główny 3: Ograniczenie zachowań uczniów w zakresie przemocy rówieśniczej:
 - cel szczegółowy 1: zapewnienie możliwości udziału w programie w zakresie agresji i przemocy rówieśniczej.
- Cel główny 4: Ograniczenie liczby osób doznających przemocy w rodzinie:
 - cel szczegółowy 1: zapewnienie możliwości udziału w kampaniach na temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

- Cel główny 5: Dalsze ograniczenie liczby osób dorosłych zażywających substancje psychoaktywne:
 - cel szczegółowy 1: zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych w zakresie konsekwencji używania dopalaczy,
 - cel szczegółowy 2: zapewnienie udziału w kampaniach społecznych.
- Cel główny 6: Ograniczenie przypadków prowadzenia pojazdu pod wpływem alkoholu:
 - cel szczegółowy 1: zapewnienie kierowcom możliwości udziału w szkoleniach.
 - cel szczegółowy 2: zapewnienie dostępu do materiałów edukacyjnych w zakresie wpływu alkoholu na prowadzenie pojazdu.

3.2.7. Bezdomność

Osoba bezdomna to osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i niezameldowana na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności, a także osoba niezamieszkująca w lokalu mieszkalnym i zameldowana na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania.

Osoby bezdomne kierowane są do placówek zapewniających schronienie, jak również mogą być im udzielane świadczenia z pomocy społecznej w formie zasiłków celowych, okresowych i stałych. Osoby bezdomne z terenu gminy Blizanów mogą skorzystać ze Schroniska dla Bezdomnych prowadzonego przez Koło Kaliskie Towarzystwa Pomocy im. Św. Brata Alberta w Kaliszu ul. Warszawska 93A oraz Domu Charytatywnego im. Jana Pawła II w Żernikach prowadzonego przez Stowarzyszenie Akcji Miłosierdzia im. Ojca Stefana Dzierżka przy klasztorze o.o.Jezuitów w Kaliszu.

Tabela 23. Liczba przyznanej pomocy z powodu bezdomności dla beneficjentów pomocy GOPS w Blizanowie w latach 2018-2022

Wyszczególnienie	2018	2019	2020	2021	2022
Bezdomność					
Liczba rodzin	4	1	1	5	4
Liczba osób w rodzinach	4	1	1	6	4

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Na przestrzeni lat 2018-2022 liczba przyznanej pomocy z powodu bezdomności zmieniała się. W 2022 roku skorzystały z niej 4 osoby.

3.2.8. Przemoc w rodzinie

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2006 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej przemoc w rodzinie jest to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Z naukowego punktu widzenia istnieją dwa rodzaje przemocy:

- przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją fizyczną i słowną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych oprawcy;
- przemoc chłodna – pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina najczęściej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.¹²

Na przestrzeni lat 2018-2022 do GOPS w Blizanowie zgłaszali się beneficjenci o pomoc z powodu przemocy w rodzinie. Zjawisko przemocy w rodzinie jest jednak problemem występującym znacznie częściej, niż wskazują na to oficjalne statystyki. Niejednokrotnie doświadczanie przemocy, którą stosują bliskie osoby, oddziałuje na mechanizmy psychologiczne, które to powodują, że osoby dotknięte przemocą usprawiedliwiają sprawców. Wynika z tego, że przyjęte statystyki niestety nie oddają rzeczywistej skali problemu. Przemoc w rodzinie bardzo często nazywa się problemem tzw. czterech ścian, ponadto jest procesem chronicznym i najczęściej bagatelizowanym przez osoby, które dotyka. Należy zaznaczyć, że przemoc ze strony osób bliskich często związana jest z brakiem poszukiwania pomocy na zewnątrz i usprawiedliwianiem sprawców.

Analizując dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy w ostatnich latach, zauważyć można, że ofiarami przemocy w 100% były kobiety. Zauważalny jest spadek liczby

¹² <http://www.niebieskalinia.info/>; <https://www.ms.gov.pl/>

ofiar przemocy domowej w latach 2018-2022 o 64,28%. Sprawcami przemocy domowej w 100% byli mężczyźni. W 2022 roku sporządzono 9 Niebieskich Kart.

„Niebieska Karta” jest dokumentem służbowym wypełnianym przez m.in. funkcjonariusza policji, ośrodki pomocy społecznej, oświatę, gminną komisję rozwiązywania problemów alkoholowych czy też ochronę zdrowia w przypadku stwierdzenia przemocy w rodzinie. Służy dokumentowaniu faktów związanych z przemocą w danej rodzinie i ocenie zagrożenia dalszą przemocą. Założenie karty nie jest złożeniem zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa oraz nie stanowi podstawy do wszczęcia postępowania karnego. „Niebieska Karta” jest informacją, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy oraz pozwala na uruchomienie dalszych procedur w celu ochrony ofiar przemocy domowej w danej rodzinie.

Tabela 24. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022

Wyszczególnienie		2018	2022
Liczba ofiar przemocy domowej		14	9
w tym:	kobiety	14	6
	mężczyźni	0	0
	dzieci	0	2
Liczba sprawców przemocy domowej		14	8
w tym:	kobiety	0	1
	mężczyźni	14	7
	dzieci	0	0
Liczba interwencji domowych		153	105
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart		5	9

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie zapewnia pomoc rodziną dotkniętą przemocą domową wsparcie poprzez działalność prowadzoną przez Zespół Interdyscyplinarny oraz w postaci konsultacji z psychologiem.

Zespół Interdyscyplinarny

Zgodnie z art. 6 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249), zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach z dnia 12 marca 2004 r. ustawy o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) lub ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 r. poz. 165 ze zm.), chyba że przepisy niniejszej ustawy stanowią inaczej.

Na terenie gminy Blizanów funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W jego skład wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, sądu, prokuratury. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy między innymi: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym czy podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku.

Ustawa antyprzemocowa

Z dniem 30 listopada 2020 roku weszła w życie nowelizacja kodeksu postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2020 r. poz. 956) tzw. „ustawa antyprzemocowa”. Jedną z głównych zmian jest przyznanie funkcjonariuszom policji i Żandarmerii Wojskowej uprawnienia do wydawania wobec sprawcy przemocy nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i zakazu zbliżania się do jego bezpośredniego otoczenia. Funkcjonariusz ma prawo je wykorzystać zarówno w przypadku skierowania go bezpośrednio na interwencję do osoby stosującej przemoc domową, jak i w sytuacji, gdy pozyska informacje o niepokojących zdarzeniach od jej ofiary. Do tej pory prawo takie posiadał jedynie prokurator oraz sąd, co prowadziło do sytuacji, że od zgłoszenia popełnienia przestępstwa przemocy w rodzinie do momentu opuszczenia mieszkania przez sprawcę mijało nawet kilka tygodni, w ciągu których sprawca nadal mieszkał razem z ofiarami.

Ponadto Gmina Blizanów posiada Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Blizanów na lata 2021-2023. Program ten został przyjęty uchwałą nr XXVII/238/2021 Rady Gminy w Blizanowie z dnia 26 marca 2021 r.

Program przeznaczony jest dla mieszkańców Gminy Blizanów, a w szczególności do: rodzin i osób zagrożonych lub dotkniętych zjawiskiem przemocy, osób stosujących przemoc, świadków przemocy, realizatorów Programu działających w ramach tworzonego Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. W ramach programu określone zostały następujące cele szczegółowe oraz działania podejmowane w ramach ich realizacji:

- cel szczegółowy 1: podniesienie świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie, poprzez: edukację społeczną, profilaktykę i promocję na temat zjawiska przemocy w rodzinie:

- promowanie treści profilaktycznych na temat zjawiska przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy wobec dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych(oświata, pomoc społeczna, służba zdrowia, GKRPA),
 - realizacja programów profilaktycznych, nauki zastępowania agresji, pogadań dla dzieci, młodzieży i dorosłych(policja i oświata),
 - promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy poprzez różne formy psycho- edukacyjne dla rodziców (oświata),
 - dystrybucja materiałów informacyjno - edukacyjnych (policja, oświata, pomoc społeczna, służba zdrowia, GKRPA),
- cel szczegółowy 2: zapewnienie rodzinom kompleksowej pomocy w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie:
- udzielanie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnym oraz świadkom przemocy,
 - udzielanie kompleksowych informacji o możliwości uzyskania pomocy medycznej, prawnej, socjalnej, pedagogicznej, psychologicznej (policja, oświata, służba zdrowia, pomoc społeczna, GKRPA),
 - wsparcie materialne (pomoc społeczna),
 - praca socjalna (pomoc społeczna),
 - interwencja kryzysowa świadczona ambulatoryjnie i środowiskowo, szczególnie w środowiskach osób starszych i niepełnosprawnych, których stan zdrowia ogranicza możliwości korzystania z pomocy ambulatoryjnej (służba zdrowia),
 - realizacja procedury „Niebieskiej Karty” (policja, oświata, służba zdrowia, pomoc społeczna, GKRPA),
 - kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych (pomoc społeczna, Zespół Interdyscyplinarny),
- cel szczegółowy 3: podnoszenie poziomu kompetencji przedstawicieli podmiotów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:
- udział w szkoleniach z zakresu przemocy w rodzinie, realizacji procedury "Niebieskiej Karty" czy interwencji kryzysowej, w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy (członkowie Grup Roboczych, Zespołu Interdyscyplinarnego),
 - korzystanie z pomocy psychologicznej czy superwizji dla osób zawodowo zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie celem skuteczniejszego radzenia sobie ze stresem (członkowie Grup Roboczych i Zespołu Interdyscyplinarnego),

- dialog społeczny pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałania przemocy w rodzinie – systematyczne spotkania członków Zespołu Interdyscyplinarnego, wymiana doświadczeń i spostrzeżeń (członkowie Zespołu interdyscyplinarnego i Grup Roboczych).

3.2.9. Przestępczość

Policja jest organem ścigania, który stoi na straży porządku i bezpieczeństwa. Jest to uzbrojona oraz umundurowana formacja służąca obywatelom, podlegająca ministrowi właściwemu ds. wewnętrznych. Jej głównym celem jest ochrona zdrowia i życia mieszkańców państwa. Również władze gmin są zobowiązane zapewniać obywatelom bezpieczeństwo.

Obszar gminy Blizanów podlega pod Komendę Miejską Policji w Kaliszu. W Blizanowie funkcjonuje posterunek policji z siedzibą w Jankowie Pierwszym. Swoje zadania na tym terenie wykonują dwaj dzielnicowi.

W poniższej tabeli przedstawiono dane dotyczące bezpieczeństwa publicznego na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022. Na przestrzeni lat liczba przestępstw zmniejszyła się o 50,68%. Największy udział w przestępstwach ogółem w 2022 roku stanowiły kradzieże rzeczy obcej. Zauważalny jest także wzrost kradzieży z włamaniem.

Tabela 25. Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022

Wyszczególnienie		2018	2022
Liczba przestępstw:		73	36
w tym:	kradzież rzeczy obcej	7	4
	kradzież z włamaniem	1	4
	rozboje	1	0
	bójki i pobicia	1	1
	uszczerbek na zdrowiu	1	2

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie

3.2.10. Formy pomocy realizowane przez GOPS

W niniejszym rozdziale przedstawiono formy pomocy świadczone przez GOPS w Blizanowie w ramach występujących na jej terenie problemów społecznych.

O pomoc finansową mogą starać się osoby, które spełniają warunki określone w ustawie o pomocy społecznej tj.:

- podstawowy warunek dla wszystkich zasiłków – trudna sytuacja życiowa związana w szczególności z: sieroctwem, bezdomnością, bezrobociem, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, przemocą w rodzinie, ochroną ofiar handlu ludźmi,

ochroną macierzyństwa, problemami rodzin niepełnych i wielodzietnych, trudnościami w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, problemami w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, chorobą alkoholową lub narkomanią, zdarzeniem losowym, klęską żywiołową lub ekologiczną, lub innymi okolicznościami uzasadniającymi udzielenie pomocy społecznej.

- drugi warunek – trudna sytuacja finansowa tzn. miesięczny dochód osoby lub rodziny ubiegającej się pomoc nie może być wyższy od kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej (tzw. kryterium dochodowe ustalone zgodnie z art. 8 ust. 1).

POMOC FINANSOWA

Świadczeniami pieniężnymi wypłacanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie są:

- **zasiłek celowy** - pomoc w formie zasiłków celowych przeznaczona jest głównie na zakup żywności, opału, opłaty za energię. W przypadku stwierdzenia marnotrawstwa przyznanych świadczeń pomoc jest ograniczana lub odmawiana. Z uwagi na dobro osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o pomoc finansową w przypadku marnotrawstwa przyznawana jest pomoc w formie niepieniężnej, np. opłacenie obiadów. Szczególnym rodzajem zasiłku celowego (niezależnie od dochodu) jest zasiłek celowy z powodu zdarzenie losowego.
- **specjalny zasiłek celowy** - zasiłek ten przysługuje w szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy dochód osoby/rodziny przekracza kryterium dochodowe określone w ustawie.
- **zasiłek okresowy** - pomoc w formie zasiłków okresowych przysługuje ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, itd., w przypadku, gdy dochód osoby/ rodziny jest niższy od kryterium dochodowego określonego w ustawie.
- **zasiłek stały** - zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowym dla osoby samotnie gospodarującej jest kwota 701 zł, natomiast kryterium dochodowym dla osoby w rodzinie jest kwota 528 zł.

POMOC NIEFINANSOWA

Świadczeniami niepieniężnymi realizowanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie są:

- **praca socjalna** - udzielana jest osobom/ rodzinom bez względu na posiadany dochód na rzecz poprawy ich funkcjonowania w środowisku lokalnym, może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. Udzielana jest również osobom/ rodzinom nie

korzystającym ze świadczeń pomocy społecznej. Kontrakt socjalny zawierany jest z osobą/ rodziną. Określa on zasady współdziałania tych osób z GOPS. Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymywanie jego postanowień mogą stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

- **składki na ubezpieczenie zdrowotne** - GOPS opłaca składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby korzystające z zasiłku stałego, które nie podlegają ubezpieczeniu zdrowotnemu z innego tytułu.
- **pomoc rzeczowa** - GOPS udziela pomocy rzeczowej.
- **sprawienie pogrzebu** - odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego, w przypadku gdy rodzina nie jest w stanie zorganizować pogrzebu lub jest brak rodziny.
- **poradnictwo specjalistyczne** - działalność skierowana na odzyskiwanie lub wzmocnienie zdolności osób i rodzin do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Poradnictwo Specjalistyczne jest świadczone osobom i rodzinom, które mają trudności lub wykazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej można skorzystać z bezpłatnego poradnictwa prawnego, psychologicznego, w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz leczenia uzależnień.
- **schronienie** - GOPS udziela pomocy osobom bezdomnym w postaci zapewnienia schronienia w schronisku lub noclegowni. Możliwa jest forma pomocy w postaci przyznania zasiłku celowego z przeznaczeniem na opłacenie pobytu w ośrodku.
- **posilek** - GOPS zapewnia gorący posilek osobom, które własnym staraniem nie mogą go sobie zapewnić. Od kilku lat ośrodek realizuje program dożywiania dzieci w szkołach oraz przyznaje posilek osobom potrzebującym.
- **niezbędne ubranie** - przyznanie niezbędnego ubrania następuje poprzez dostarczenie osobie potrzebującej bielizny, odzieży i obuwia odpowiednich do jej indywidualnych właściwości oraz pory roku. GOPS pozyskuje używaną odzież i obuwie od mieszkańców i przekazuje potrzebującym.
- **usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania** - udzielane są osobom, które z powodu wieku, choroby itd. potrzebują pomocy innych osób. Przyznawane są osobom samotnym jak i osobom, które mają rodzinę, w przypadku, gdy rodzina nie jest w stanie takiej opieki zapewnić. Usługi te obejmują: pomoc w zaspakajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, pielęgnację zleconą przez lekarza. Zasady odpłatności za korzystanie z usług opiekuńczych ustalane są przez radę gminy w drodze uchwały.

- **specjalistyczne usługi opiekuńcze** - udzielane dla dzieci z zaburzeniami rozwoju (głównie autyzm i ADHD). Do świadczenia niniejszych usług wymagane jest skierowanie od lekarza psychiatry.
- **kierowanie do DPS** - osoby, które wymagają całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, a rodzina i gmina nie jest w stanie zapewnić opieki kierowane są do Domów Pomocy Społecznej. Pobyt w DPS jest odpłatny w wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania. Opłaty za pobyt w DPS ponoszą: mieszkaniowiec domu – do wysokości 70 % swojego dochodu, małżonek, zstępni, wstępni (gdy dochód tych osób przekracza 300 %). Za pobyt w DPS opłaty wnoszą w kolejności: mieszkaniowiec domu, małżonek, zstępni przed wstępnymi, gmina, z której osoba została skierowana do DPS.

ŚWIADCZENIE RODZINNE I FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Świadczeniami rodzinnymi są:

- 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne,
- 3) zapomoga wypłacana przez gminy,
- 3a) świadczenia wypłacane przez gminy,
- 4) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- 5) świadczenie rodzicielskie.

Zasiłek rodzinny ma na celu częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka. Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje: rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka; opiekunowi faktycznemu dziecka; osobie uczącej się.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko: 18 roku życia lub nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia albo 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatki do zasiłku rodzinnego:

- urodzenia dziecka,
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- samotnego wychowywania dziecka,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- rozpoczęcia roku szkolnego,

— podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Świadczenia opiekuńcze

- **zasilek pielęgnacyjny** — przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie, która ukończyła 75 lat, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia. Przyznawany jest on, aby pokryć częściowo wydatki, które wynikają z konieczności zapewnienia osobie niepełnosprawnej opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji. Nie jest on zależny od dochodu.
- **świadczenie pielęgnacyjne** z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:
 - 1) matce albo ojcu,
 - 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
 - 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
 - 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności
 - jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.
- **specjalny zasiłek opiekuńczy** Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:
 - 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
 - 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
 - w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej

egzystencji oraz konieczności stałego współdziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka. Z tytułu urodzenia się żywego dziecka przyznaje się jednorazową zapomogę. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka. Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego – w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Świadczenie rodzicielskie - świadczenie rodzicielskie to wypłacane po urodzeniu dziecka wsparcie finansowe dla rodziców, którzy nie mają uprawnień do zasiłku macierzyńskiego. Przyznawane jest niezależnie od dochodu rodziny.

Przysługuje matce albo ojcu dziecka¹³, opiekunowi faktycznemu dziecka w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 14. roku życia, rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 7. roku życia, a w przypadku dziecka, wobec którego podjęto decyzję o odroczeniu obowiązku szkolnego – do ukończenia 10. roku życia, osobie, która przysposobiła dziecko, w przypadku objęcia opieką dziecka w wieku do ukończenia 14. roku życia

Fundusz Alimentacyjny - świadczenie z funduszu alimentacyjnego jest wypłacane na dziecko, jeśli jeden z rodziców dziecka nie wywiązuje się z obowiązku alimentacyjnego. Przysługuje osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. W przypadku ukończenia przez osobę uprawnioną szkoły wyższej w trakcie ostatniego roku studiów prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługuje do zakończenia tego roku studiów, nie dłużej jednak niż do ukończenia przez osobę uprawnioną 25 roku życia. Wysokość świadczenia uzależniona jest od wysokości zasądzonych alimentów, jednak nie może być wyższa niż 500 zł na dziecko.

ŚWIADCZENIE DOBRY START

¹³ Świadczenie rodzicielskie przysługuje ojcu dziecka w przypadku: skrócenia na wniosek matki dziecka okresu pobierania świadczenia rodzicielskiego, zasiłku macierzyńskiego lub uposażenia za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego lub okres urlopu rodzicielskiego, po wykorzystaniu przez nią tego świadczenia, zasiłku lub uposażenia za okres co najmniej 14 tygodni od dnia urodzenia dziecka, śmierci matki dziecka, porzucenia dziecka przez matkę.

Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 18 roku życia lub 20 roku życia w przypadku kontynuacji rozpoczętej przed ukończeniem 18 roku życia nauki w danej szkole. Na dziecko niepełnosprawne, uczące się w szkole, świadczenie przysługuje do ukończenia przez nie 24. roku życia. Wysokość świadczenia wynosi 300 zł.

USTAWA „ZA ŻYCIEM”

Od stycznia 2017 roku zgodnie z ustawą z 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2020 r. poz. 1329 ze zm.) kobieta w ciąży i jej rodzina, w której przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko; kobiety, które otrzymały informacje o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu; kobiety, których dziecko umarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych, a także kobiety, które po porodzie nie oddadzą dzieci do domu dziecka, mają prawo do skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny.

Asystent rodziny w 2021 roku wspierał swoją pomocą 11 rodzin z terenu gminy Blizanów.

ŚWIADCZENIE WYCHOWAWCZE „Rodzina 500+”

Program wsparcia dla rodzin wychowujących dzieci „Rodzina 500 Plus”, reguluje ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2022 r. poz. 1577). Polega on na wypłacaniu rodzinom świadczeń wychowawczych w wysokości 500,00 zł miesięcznie na dziecko, co ma zapewnić częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1 lipca 2019 roku programem objęto wszystkie dzieci do 18 roku życia bez względu na dochody uzyskiwane przez rodzinę.

Od 1 czerwca 2022 roku to ZUS w całości realizuje program „Rodzina 500+”.

KARTA DUŻEJ RODZINY

Karta Dużej Rodziny to rządowy program finansowany ze środków budżetu państwa, skierowany do rodzin mających na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, niezależnie od tego, jakim dochodem dysponuje rodzina. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mogą korzystać z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest bezpłatnie, przy czym wyjątek stanowi wydanie duplikatu oraz wydanie karty w formie elektronicznej, w przypadku gdy: członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, wydana już została wyłącznie karta tradycyjna i następnie członek rodziny wielodzietnej wnioskuję o kartę elektroniczną albo członkowi rodziny wielodzietnej, na jego wniosek, udostępniona już została karta elektroniczna i następnie członek rodziny wielodzietnej wnioskuję o wydanie karty tradycyjnej.

W 2021 roku, na terenie gminy Blizanów zrealizowano 43 wnioski w sprawie realizacji Karty Dużej Rodziny.

WIELKOPOLSKA KARTA DUŻEJ RODZINY

Wielkopolska Karta Dużej Rodziny przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny zgłoszonemu we wniosku. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki, maksymalnie do osiągnięcia 25 lat. Osoby niepełnosprawne otrzymają kartę na czas trwania orzeczenia o niepełnosprawności. Wielkopolska Karta Dużej Rodziny oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, handlowej, bezpieczeństwa, usług, sportu i rozrywki, zdrowia i edukacji na terenie wielkopolski zgodnie z katalogiem partnerów.

PROGRAM „Posiłek w szkole w domu”

Celem programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych, a także wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole. Program zaplanowano do realizacji na lata 2019-2023.

W roku 2022 tą formą pomocy objętych zostało 48 dzieci, a łącznie 33 rodzinom przyznano świadczenie pieniężne na zakup żywności lub posiłku w ramach programu.

ASYSTEN RODZINY

Asystent rodziny towarzyszy rodzinie przez pewien czas, udziela niezbędnego wsparcia, pomaga wprowadzać zmiany w myśleniu i zachowaniu. Wszystko to ma na celu dostosowanie środowiska rodzinnego do prawidłowego rozwoju dzieci i zapewnieniu im niezbędnego bezpieczeństwa.

DODATEK WĘGLOWY

Do 30.11.2022 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie przyjmował wnioski w zakresie udzielenia wypłaty dodatku węglowego dla gospodarstw domowych, które wykorzystują źródła ciepła, takie jak: węgiel, pellet, drewno, biomasa, gaz, olej opałowy.

DODATEK GAZOWY

Ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. w związku z sytuacją na rynku gazu wprowadziła m.in. nowe świadczenie w formie refundacji podatku VAT dla odbiorców paliw gazowych w gospodarstwach domowych. Realizacją ww. świadczeń zajmuje się Gminny Ośrodek

Pomocy Społecznej w Blizanowie.

Refundacja będzie przyznawana w kwocie odpowiadającej wysokości podatku VAT wynikającemu z opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. do odbiorcy paliw gazowych. Refundację otrzyma odbiorca paliw gazowych wykorzystujący gaz jako główne źródło ogrzewania gospodarstwa domowego. Urządzenia grzewcze zasilane paliwami gazowymi muszą być wpisane lub zgłoszone do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. Przyznanie refundacji podatku VAT jest ograniczone kryterium dochodowym i przewidziane jest dla:

- osoby w gospodarstwie domowym jednoosobowym, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu nie przekracza kwoty 2 100 zł,
- osoby w gospodarstwie domowym wieloosobowym, w którym wysokość przeciętnego miesięcznego dochodu nie przekracza kwoty 1 500 zł na osobę.

POMOC OBYWATEŁOM UKRAINY

GOPS w Blizanowie świadczył pomoc dla obywateli Ukrainy na podstawie Ustawy z 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa (Dz.U. 2022 r. poz. 583). Realizował pomoc w następujących formach:

- świadczenie pieniężne za zapewnienie zakwaterowania i wyżywienia obywateli Ukrainy,
- jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 złotych dla obywateli Ukrainy.

USŁUGI SPECJALISTYCZNE DLA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi są szczególnym rodzajem usług specjalistycznych. Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego określa, że ośrodki pomocy społecznej w porozumieniu z poradniami zdrowia psychicznego czy innymi specjalistycznymi placówkami terapeutycznymi organizują oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym, zwłaszcza w relacjach z otoczeniem, w zakresie edukacji, zatrudnienia oraz w sprawach bytowych. Pomoc w formie usług specjalistycznych może być przyznana osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić. Usługi świadczone są w miejscu zamieszkania osoby (gmina), która potrzebuje pomocy.

DODATKI MIESZKANIOWE I ZRYCZAŁTOWANY DODATEK ENERGETYCZNY

Dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom albo podnajemcom lokali mieszkalnych, zamieszkującym w tych lokalach,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego,

- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny albo najem socjalny lokalu.

Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, których miesięczny dochód na jednego członka gospodarstwa domowego uzyskany w okresie trzech miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o przyznanie dodatku mieszkaniowego nie przekracza 40% kwoty przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w gospodarstwie jednoosobowym i 30% tej kwoty w gospodarstwie wieloosobowym obowiązującej w dniu złożenia wniosku.

Za dochód uważa się wszelkie przychody po odliczeniu kosztów ich uzyskania oraz po odliczeniu składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe oraz na ubezpieczenie chorobowe, chyba że zostały już naliczone do kosztów uzyskania przychodu.

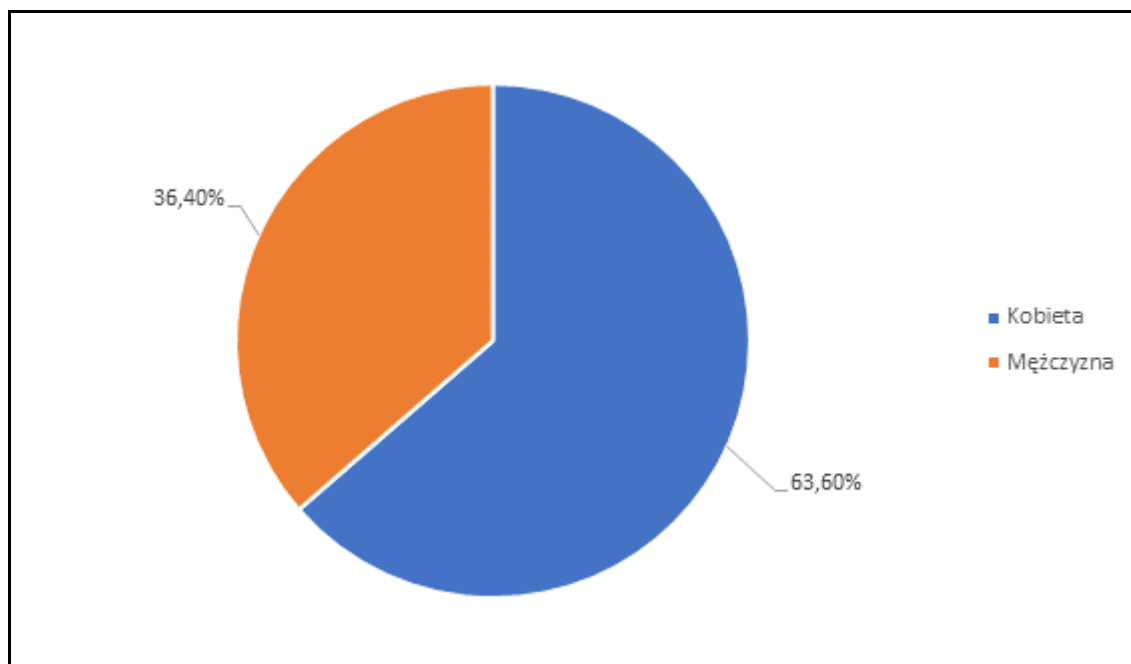
Ponadto mieszkańcy gminy otrzymać mogą zryczałtowany dodatek energetyczny. Jest on formą pomocy przeznaczoną dla osób otrzymujących dodatek mieszkaniowy mającą na celu częściową rekompensatę kosztów zakupu energii elektrycznej.

3.3. Wyniki badania ankietowego

W celu opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 przeprowadzono badanie ankietowe mające na celu rozpoznanie najczęściej występujących według opinii mieszkańców, problemów społecznych oraz kierunków działań prowadzących do ich rozwiązania. Formularz ankietowy składał się z 18 pytań, w tym 12 pytań zamkniętych. Ankietowani wyrazili swoją opinię również na temat sytuacji społecznej mieszkańców gminy. Pytania dotyczyły dostępu do ochrony zdrowia, ubóstwa, niepełnosprawności, osób starszych, bezpieczeństwa oraz uzależnień.

Ankietę wypełniły 22 osoby. Większość respondentów stanowiły kobiety, których udział w ogólnej liczbie badanych wyniósł 63,60%, udział mężczyzn wyniósł 36,40%.

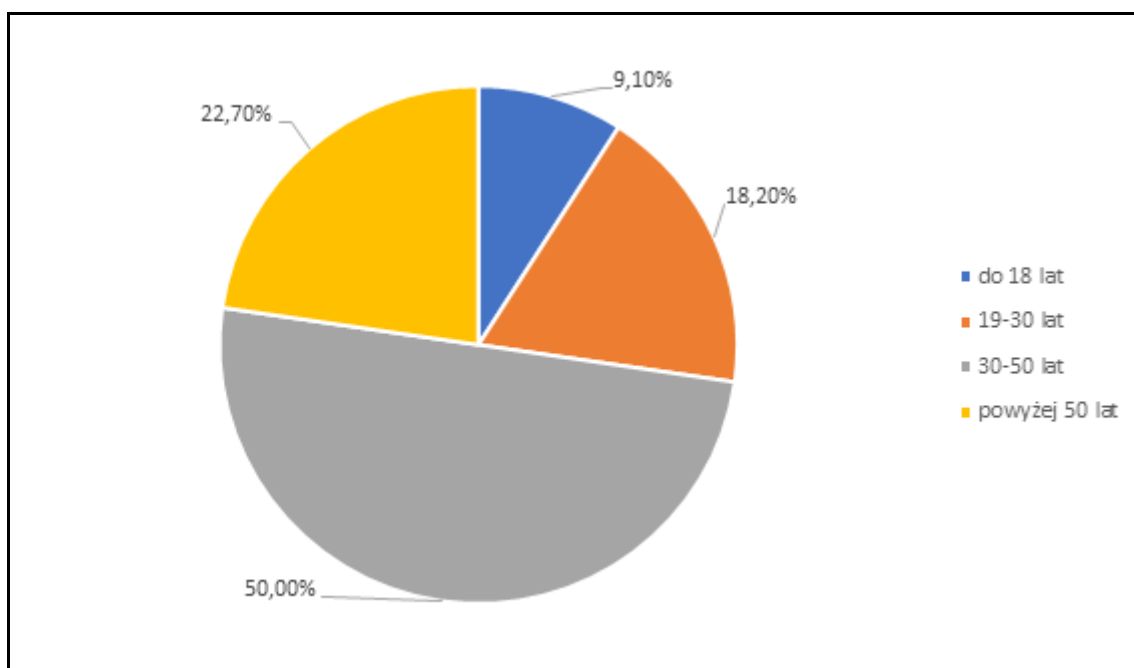
Wykres 2. Ankietowani według płci

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby w przedziale wiekowym 30-50 lat (50,00%), kolejną grupą były osoby w wieku powyżej 50 roku życia (22,70%), osoby w wieku 19-30 lat (18,20%) oraz osoby do 18 roku życia (9,10%).

Wykres 3. Ankietowani według wieku

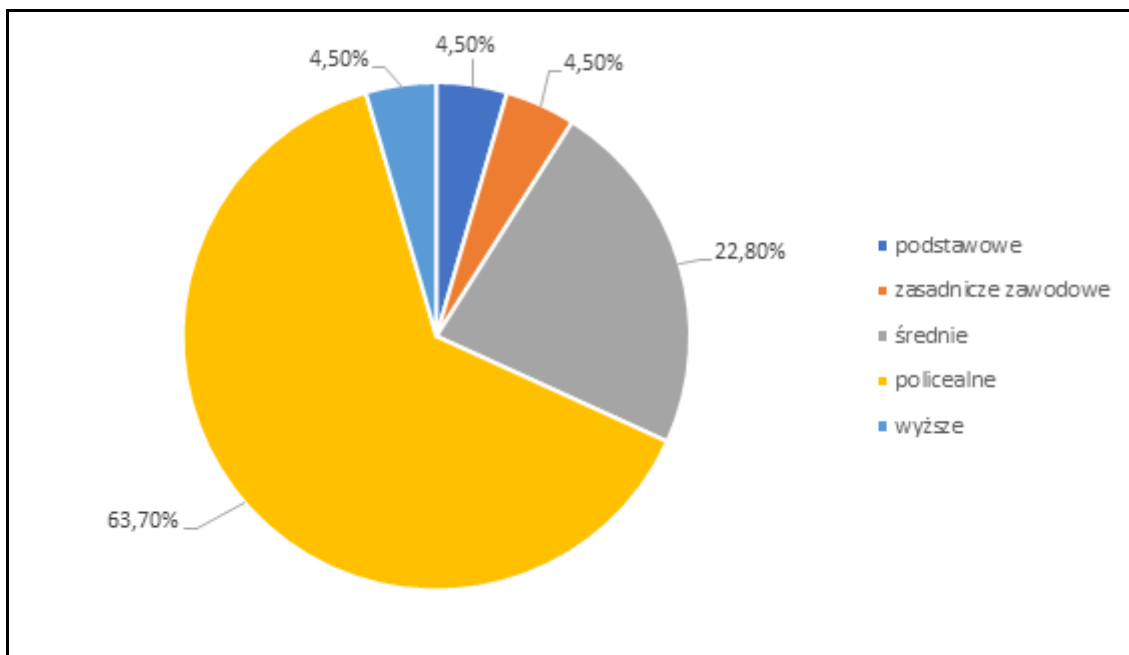

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Największą część respondentów stanowiły osoby wykształceniem wyższym (63,70%), następnie osoby z wykształceniem średnim (22,80%), osoby z wykształceniem policealnym

(4,50%), osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (4,50%), osoby z wykształceniem podstawowym (4,50%).

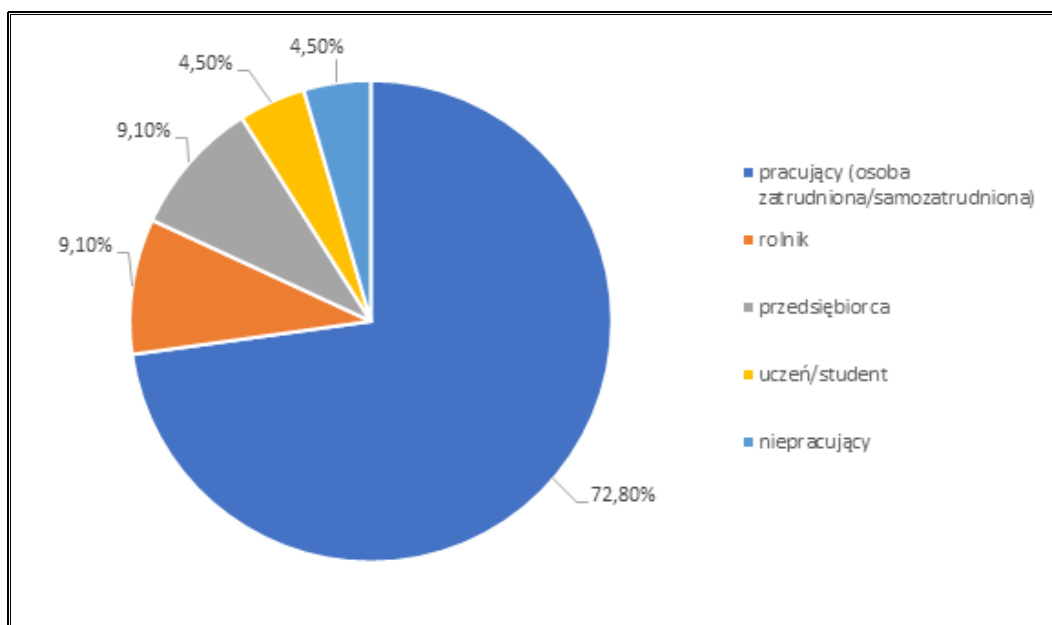
Wykres 4. Ankietowani według poziomu wykształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Pod względem statusu zawodowego, największy odsetek ankietowanych stanowiły osoby pracujące (72,80%). Kolejną grupę pod względem liczebności stanowili rolnicy (9,10%) oraz przedsiębiorcy (9,10%). Najmniej liczną grupę stanowili uczniowie/studenci (4,50%) oraz niepracujący (4,50%).

Wykres 5. Ankietowani według statusu zawodowego

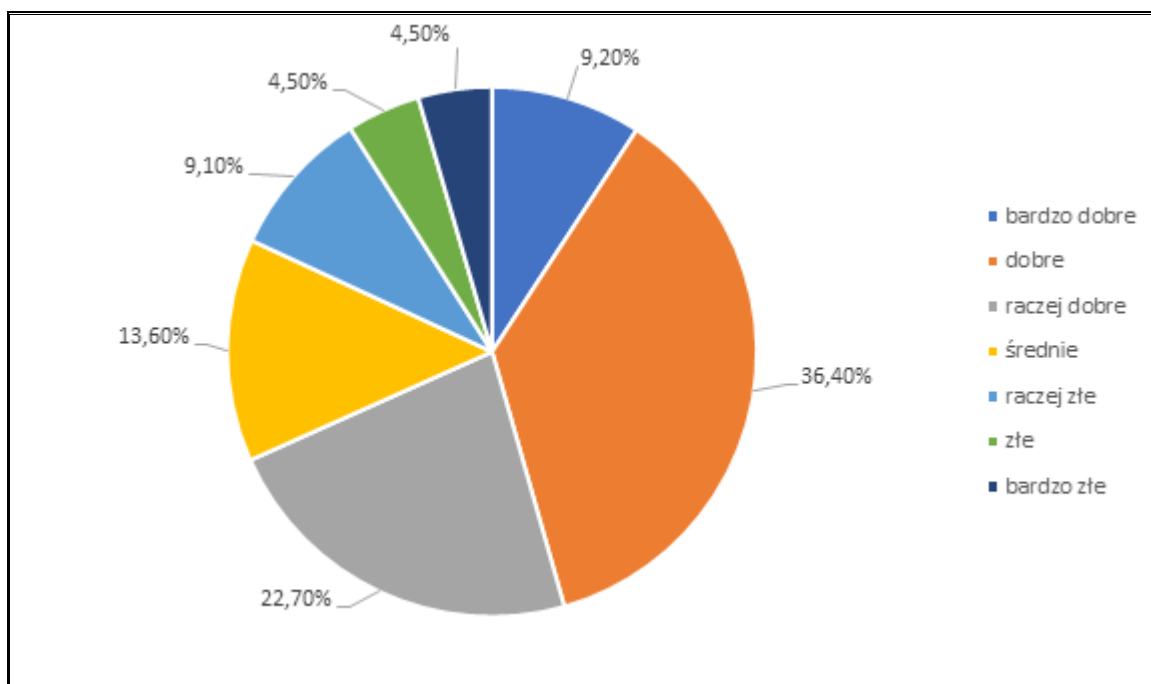

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Ocena aktualnych warunków życia na terenie gminy jest dość zróżnicowana.

Pozytywnie o aktualnych warunkach życia w gminie wypowiedziało się 68,20% ankietowanych, z czego 9,20% określiło je jako bardzo dobre, 36,40% jako dobre, a 22,70% jako raczej dobre. Przeciwnego zdania było 18,10%, z których 4,50% określiło aktualne warunki życia w gminie jako bardzo złe, 4,50% jako złe i 9,10% jako raczej złe. Pozostałe 13,60% respondentów określiło warunki życia w gminie jako średnie.

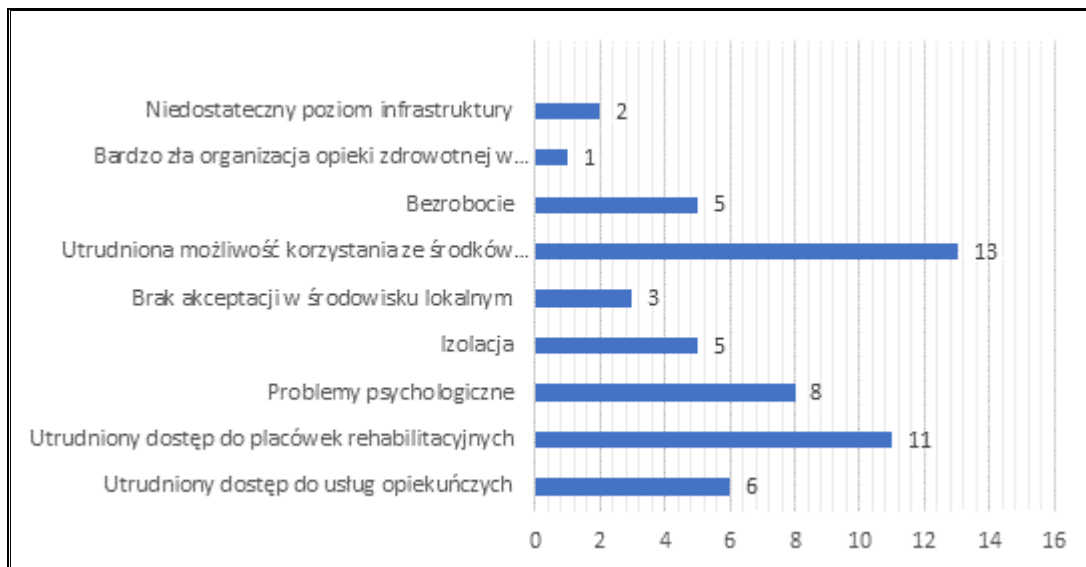
Wykres 6. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Zdaniem największej liczby ankietowanych najczęstszymi problemami społecznymi, na które napotykają w swoim codziennym życiu osoby niepełnosprawne, jest utrudniona możliwość korzystania ze środków transportu, utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych oraz problemy psychologiczne. Niezbędne jest prowadzenie na terenie gminy działań w zakresie niwelacji barier, z jakimi na co dzień spotykają się osoby z niepełnosprawnościami i skierowanie dla nich pomocy w celu poprawy sytuacji życiowej.

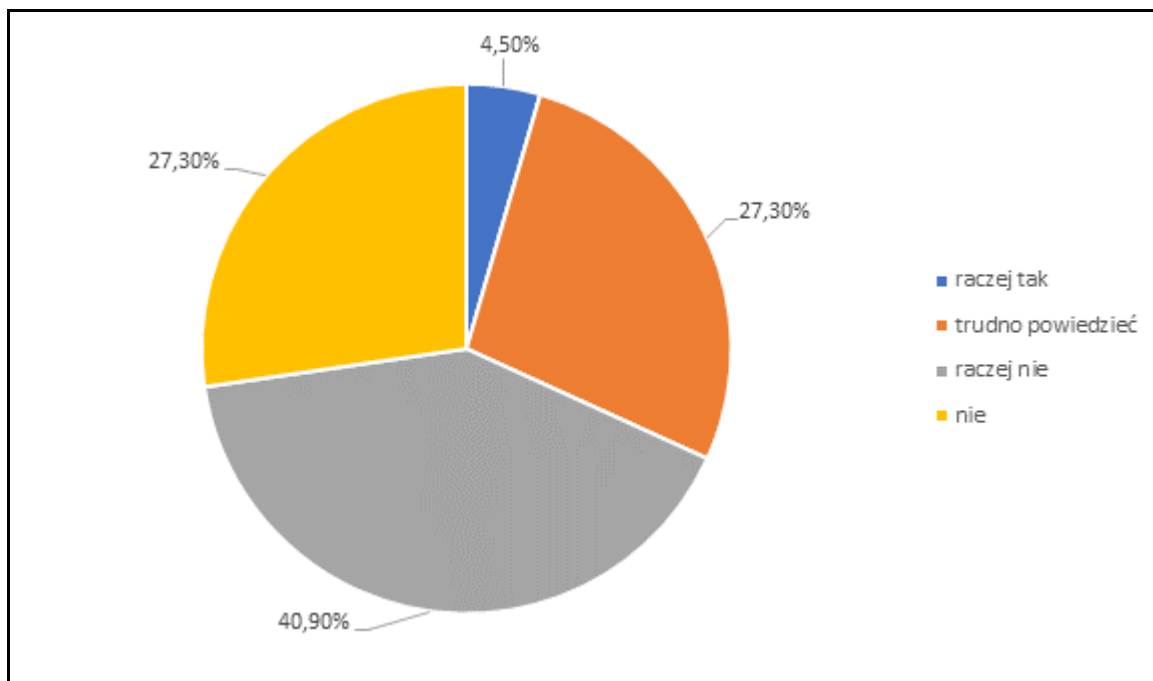
Wykres 7. Problemy społeczne najczęściej spotykające niepełnosprawnych wg ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Pozytywnie wystarczalności oferty pomocy dla osób niepełnosprawnych wypowiedziało się 4,50% ankietowanych. Przeciwnego zdania było 68,20% ankietowanych, w tym 40,90% jako raczej nie i 27,30% jako nie. Pozostałe 27,30% respondentów opowiedziało się za opcją, trudno powiedzieć.

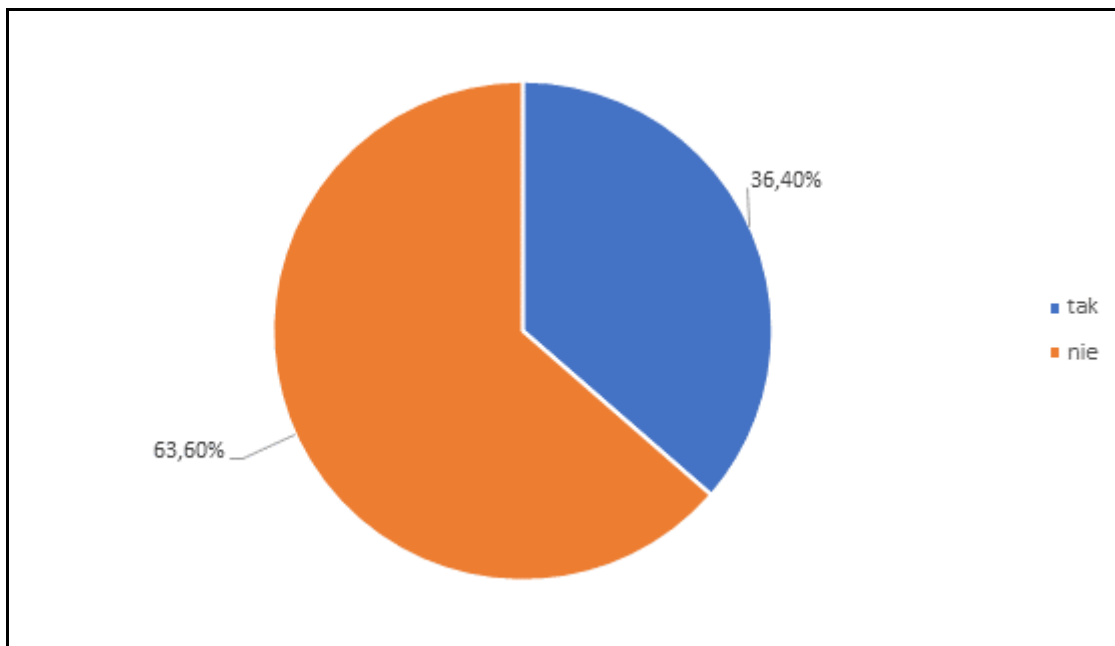
Wykres 8. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest wystarczająca?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy został oceniony negatywnie przez respondentów, gdyż 63,60% z nich zaznaczyło odpowiedź, że nie jest on wystarczający. Przeciwnego zdania było pozostałe 36,40% ankietowanych.

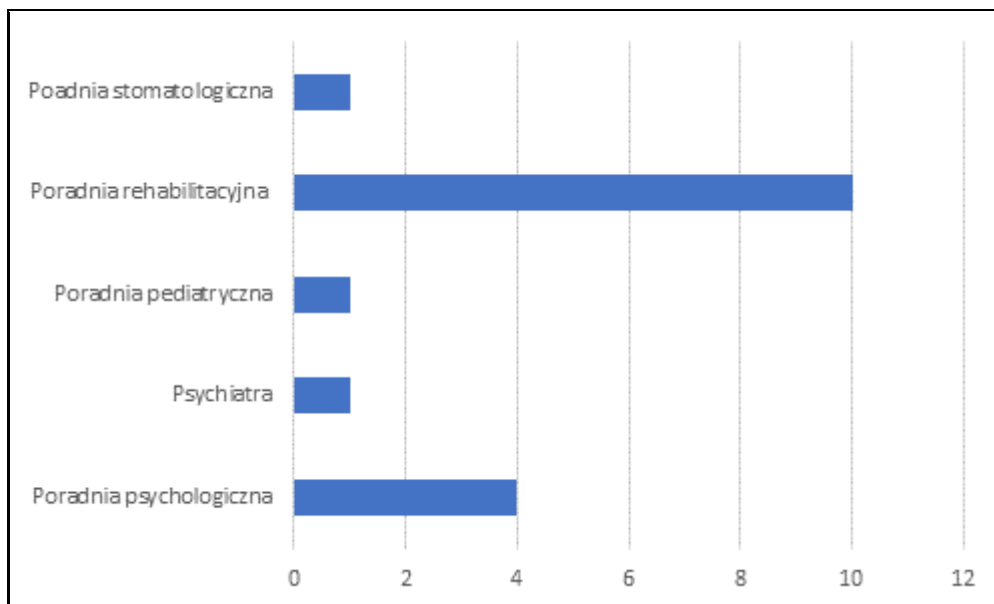
Wykres 9. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Zdecydowana większość respondentów w ankiecie udzieliła odpowiedzi, że na terenie gminy Blizanów brakuje placówki rehabilitacyjnej, ankietowani dostrzegają też problem w braku poradni psychologicznej.

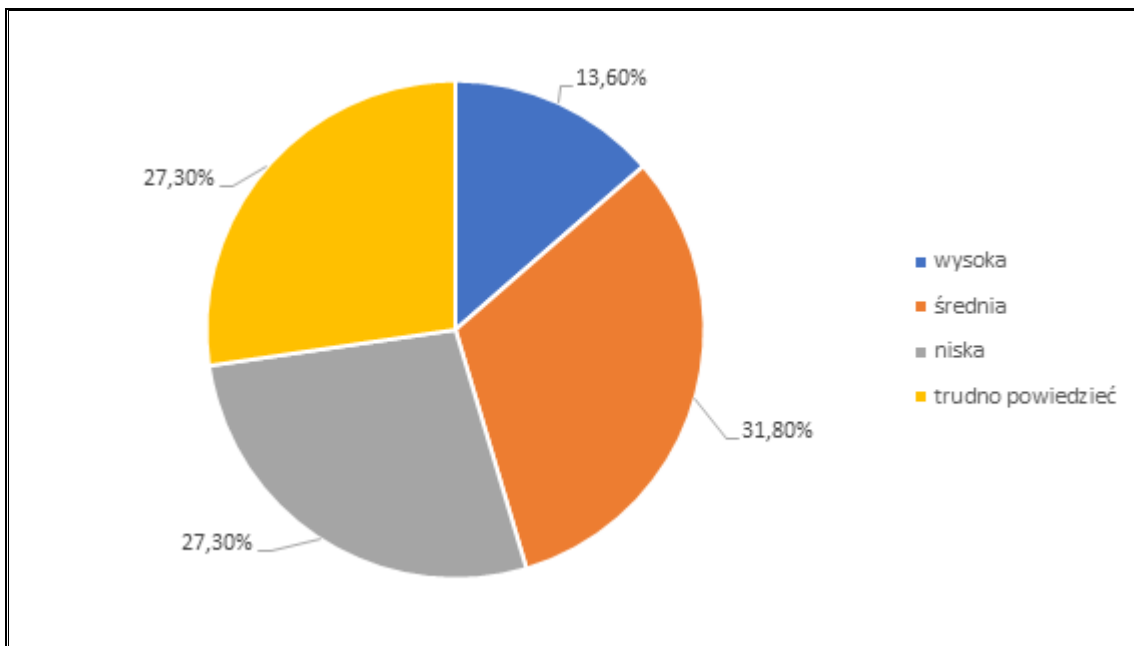
Wykres 10. Jakich placówek opieki zdrowotnej brakuje?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W kolejnym pytaniu ankietowani, oceniali skalę problemu uzależnień na terenie gminy Blizanów. 45,40 % respondentów opowiedziało się za tym, że skala problemu jest wysoka lub średnia, 27,30% ankietowanych udzieliło odpowiedzi, że skala problemu jest niska. Pozostałe 27,30 % respondentów nie potrafiło określić poziomu problemu.

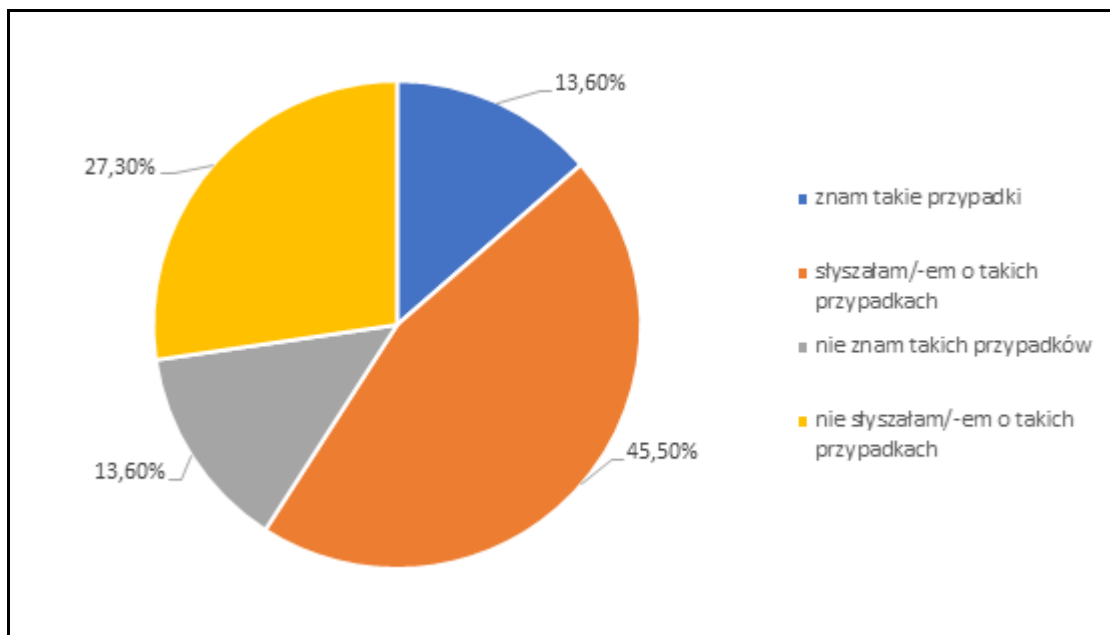
Wykres 11. Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie gminy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Kolejne pytanie w kwestionariuszu dotyczyło problemów przemocy domowej na terenie gminy. Zdecydowana większość respondentów zaznaczyła odpowiedź, że słyszała o przypadkach przemocy domowej (45,50%) lub zna takie przypadki (13,60%). Łącznie daje to aż 59,10% respondentów, którzy spotkali się z problemem przemocy domowej. Pozostała część tj. 13,60% wskazała, że nie zna takich przypadków, natomiast 27,30% ankietowanych twierdzi, że nie słyszała o takich przypadkach.

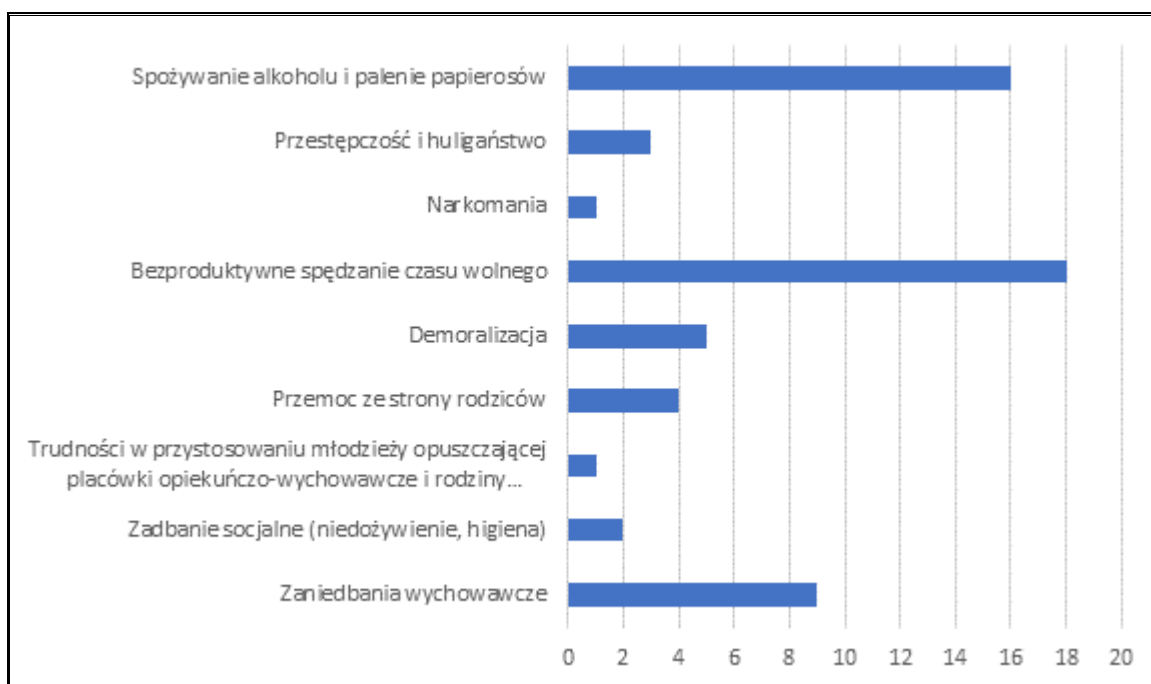
Wykres 12. Zjawisko przemocy domowej na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Wśród dzieci i młodzieży najbardziej dostrzeganym przez ankietowanych problemem są: bezproduktywne spędzanie czasu wolnego, spożywanie alkoholu i papierosów oraz zaniedbania wychowawcze. Następnymi w kolejności zjawiskami wskazywanymi przez respondentów są: demoralizacja, przemoc ze strony rodziców oraz przestępczość i chuligaństwo. Niewielki odsetek wskazał na narkomanię, zaniedbania wychowawcze oraz trudności w przystosowaniu młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.

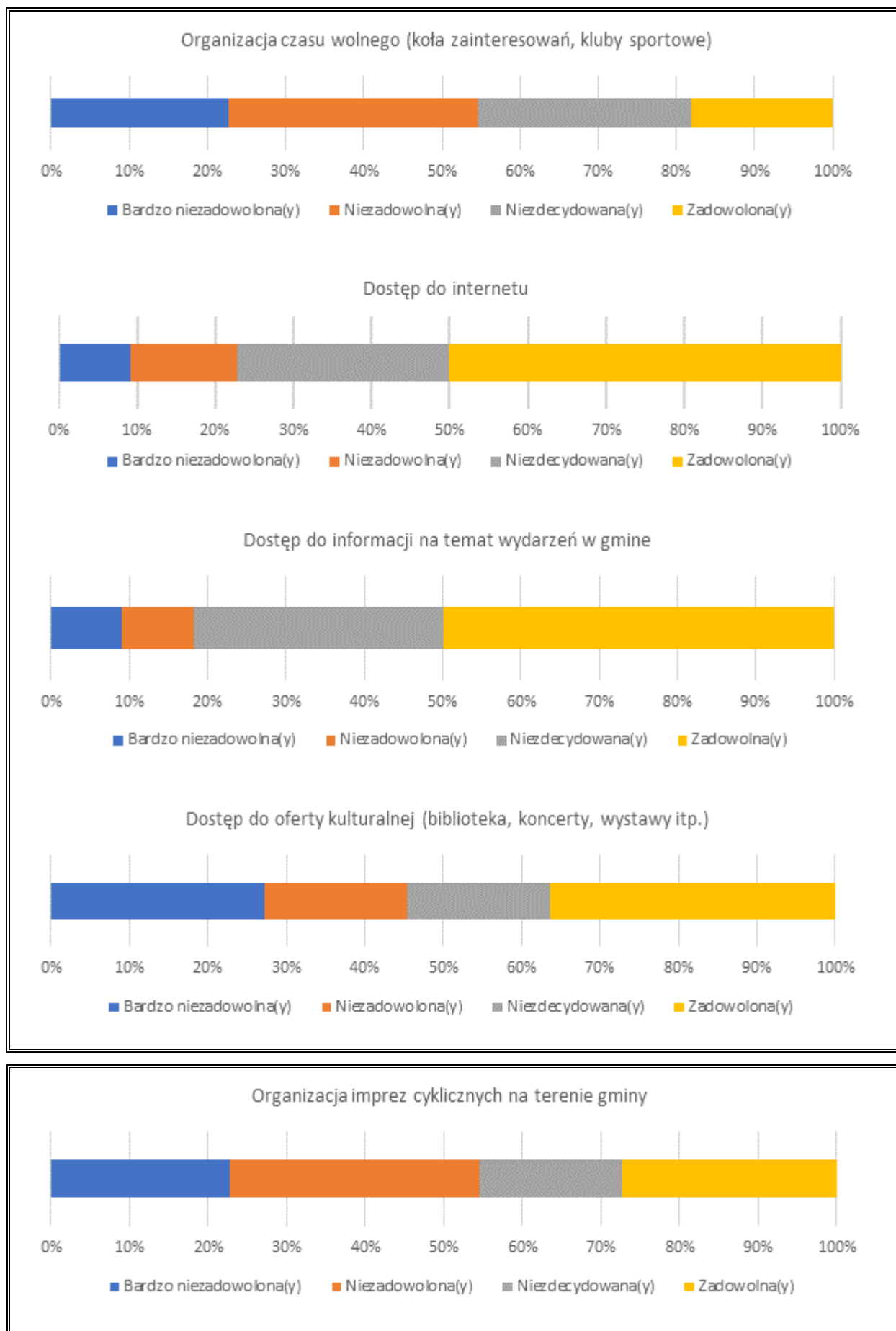
Wykres 13. Najczęściej dostrzegane negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży

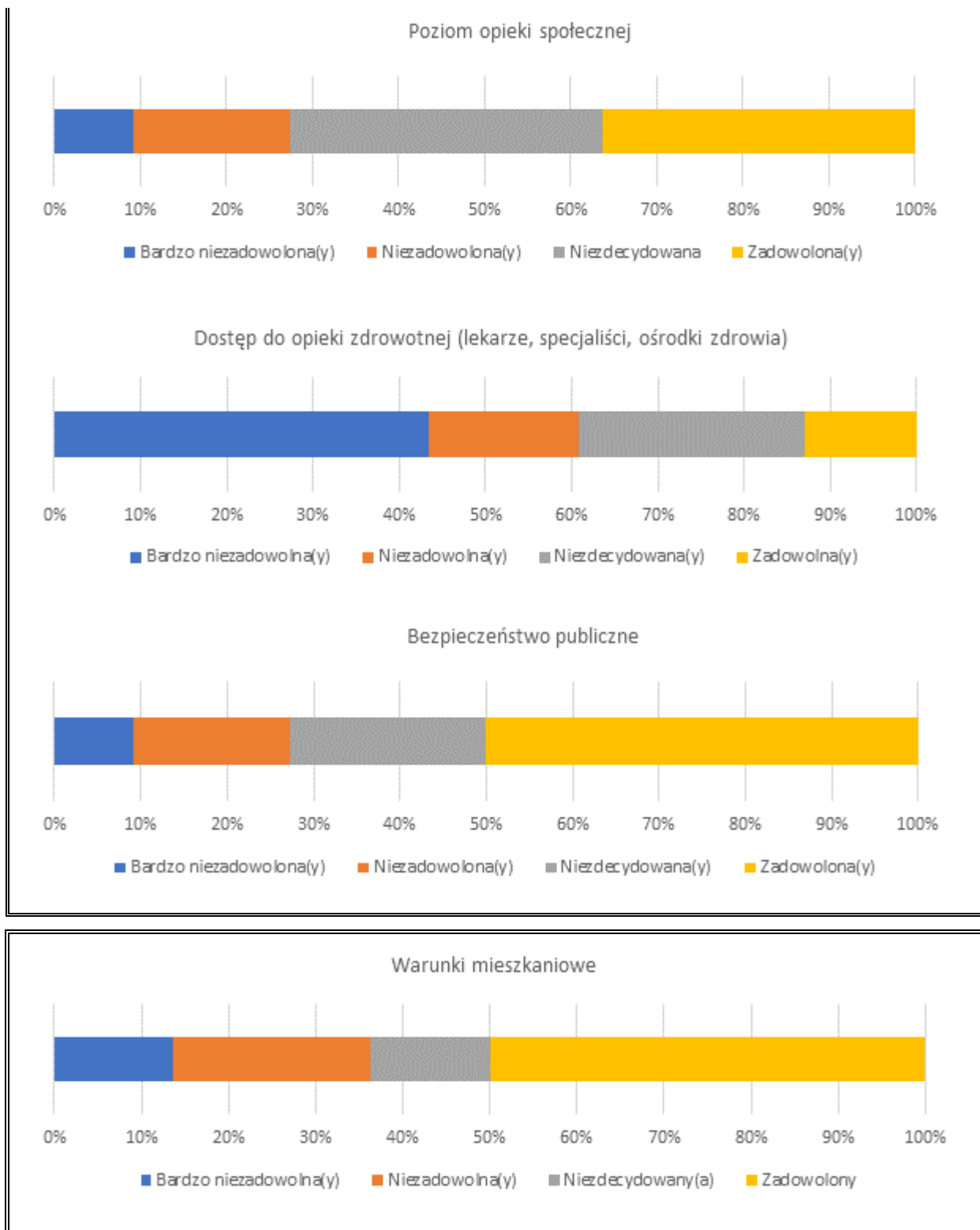

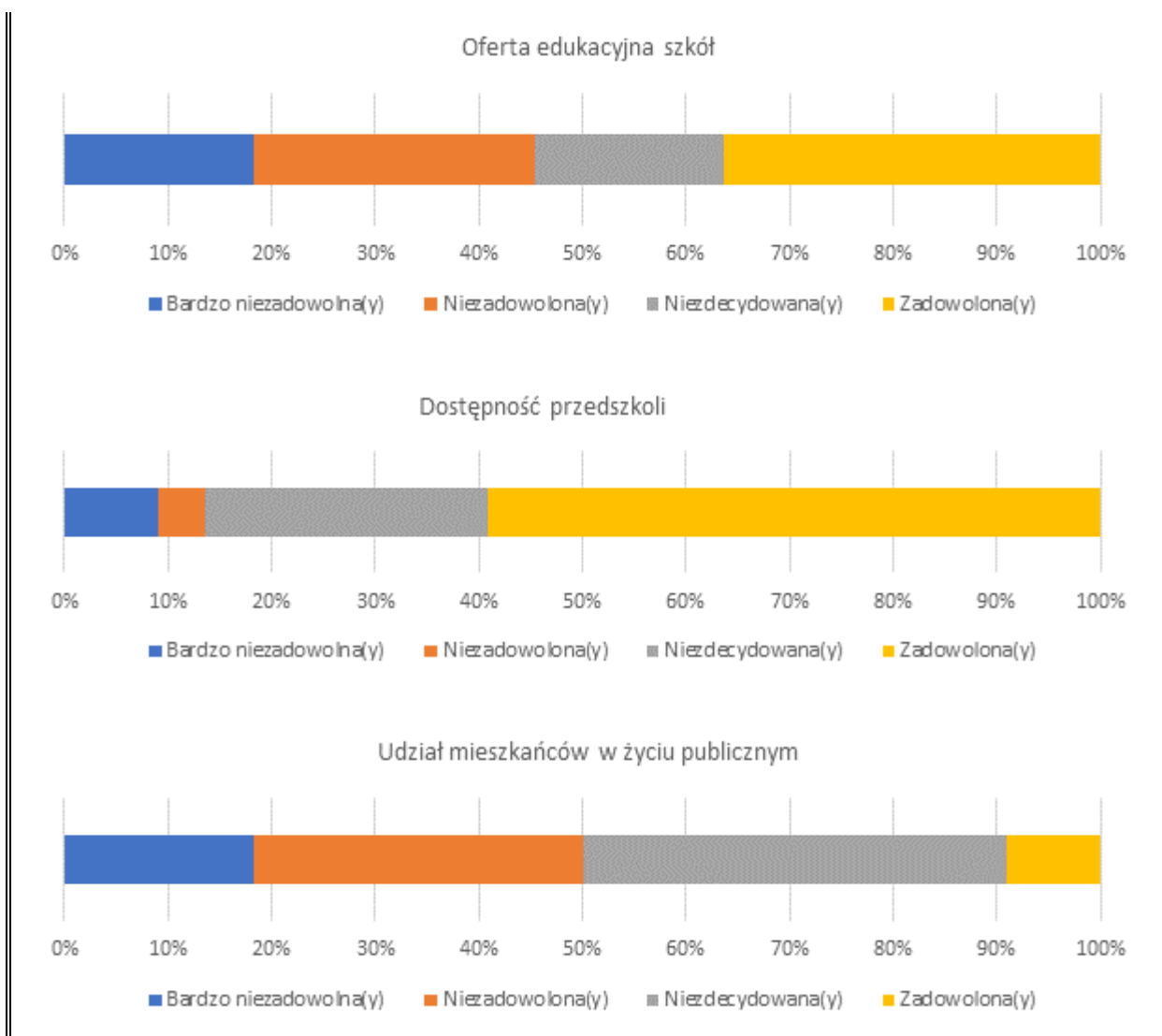
Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

Na pytania dotyczące poszczególnych kwestii wpływających na jakość życia mieszkańców na terenie gminy Blizanów, wyłączając osoby niezdecydowane, ankietowani przeważnie twierdzili, że są zadowoleni z obecnych warunków. Największy poziom zadowolenia dotyczył dostępności do przedszkoli (58,50%), dostępu do Internetu (50,00%), dostępu do informacji na temat wydarzeń w grupie (50,00%). Największy poziom niezadowolenia dotyczył dostępu do opieki zdrowotnej (brak lekarzy specjalistów), gdzie negatywnie wypowiedziało się 45,00%.

Wykres 14. Zadowolenie ankietowanych z obecnych warunków życia na terenie gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie wyników ankietyzacji

W pierwszym pytaniu otwartym ankietowani zostali poproszeni, o wskazanie co ich zdaniem należy zrobić, aby przeciwdziałać negatywnym zjawiskom na terenie gminy w zakresie wsparcia ubogich.

W zakresie wsparcia ubogich respondenci wskazywali przede wszystkim na:

- zwiększenie liczby miejsc pracy,
- aktywizację zawodową,
- pomoc finansową,
- wsparcie w powrocie do aktywności zawodowej.

Zdaniem ankietowanych głównymi działaniami, jakie powinny zostać podjęte w zakresie poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnością to:

- likwidacja barier architektonicznych,
- zajęcia rehabilitacyjne,

— spotkania integracyjne.

W sferze ochrony zdrowia, ankietowani wskazali, że kluczowymi działaniami w zakresie dostępu do ochrony zdrowia są:

- zwiększenie liczby zatrudnionych specjalistów poprzez utworzenie poradni w tym m.in. stomatologicznych, rehabilitacyjnych
- większa dostępność do pielęgniarek środowiskowych.

Jako działania przeciwdziałające negatywnym zjawiskom, na jakie narażone są osoby starsze, wskazano przede wszystkim:

- aktywizacja osób starszych poprzez organizację spotkań integracyjnych, warsztatów itp.
- organizacja wycieczek integracyjnych,
- zapewnienie odpowiedniej opieki.

W celu poprawy bezpieczeństwa na terenie gminy zdaniem respondentów powinny zostać podjęte działania przede wszystkim w zakresie:

- zwiększenie ilości patroli policji,
- warsztaty rozwojowe dla dzieci, mające na celu radzenie sobie z emocjami, brakiem akceptacji,
- poprawa stanu infrastruktury drogowej, w tym głównie nawierzchni dróg oraz oświetlenia ulicznego.

Wśród innych działań wskazanych przez mieszkańców mających na celu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom na terenie gminy wystąpiły poniższe odpowiedzi:

- zwiększenie oferty edukacyjnej dla dzieci i młodzieży,
- wyjazdy kulturalne oraz integracyjne do teatru, kina,
- zachęcenie społeczeństwa do czynnego udziału w życiu gminy,
- zwiększenie liczby obiektów przeznaczonych do aktywności fizycznej.

3.4. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najczęściej stosowanych i najprostszych technik analitycznych. Skrót SWOT pochodzi od czterech angielskich słów: **S**trengths (silne strony), **W**eaknesses (słabe strony), **O**pportunities (szanse) oraz **T**hreats (zagrożenia).

Powyższe pojęcia należy rozumieć następująco:

- SZANSE – zewnętrzne zjawiska i tendencje, które mają miejsce w otoczeniu, a odpowiednio wykorzystane będą impulsem rozwoju oraz osłabiać występujące niekorzystne zjawiska;

- **ZAGROŻENIA** – wszystkie zewnętrzne zjawiska uznawane jako bariery dla rozwoju Gminy Blizanów, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń musi zostać uwzględnione przy planowaniu podejmowanych działań;
- **MOCNE STRONY** – zalety wynikające z uwarunkowań wewnętrznych Gminy Blizanów, które w pozytywny sposób wyróżniają je spośród innych. Mocne strony mogą być zarówno obiektywnie dane przez naturę, jak i być zasługą lokalnej społeczności;
- **SŁABE STRONY** – stanowią konsekwencję ograniczeń zasobów i niedostatecznego ukształtowania uwarunkowań wewnętrznych. Mogą one dotyczyć całej Gminy Blizanów, jak i jej części.

Prawidłowa diagnoza poszczególnych okoliczności pozwoli na osiągnięcie celów, którym służy analiza SWOT. Celem tym jest:

- unikanie zagrożeń,
- wykorzystywanie szans,
- wzmacnianie słabych stron,
- opieranie się na mocnych stronach.

Z uwagi na zagadnienie przygotowywanego dokumentu z zakresu polityki społecznej zagadnienia ujęte w tabeli przedstawiającej analizę SWOT zredukowano do kwestii mających wpływ na politykę społeczną.

Tabela 26. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
— funkcjonowanie punktów wspierających działalność GOPS, tj. Punktu Konsultacyjnego, Komisji Interdyscyplinarnych, — funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych, — wzrost liczby podmiotów gospodarczych, — funkcjonowanie Kół Gospodyń Wiejskich, — funkcjonowanie wielu programów pomocy społecznej, — dostęp do oferty kulturowej, sportowej i rekreacyjnej, — dobrze funkcjonujący system oświaty, — wzrost liczby ludności, — dodatni przyrost naturalny	— wzrost liczby osób bezrobotnych na terenie gminy, — występowanie barier architektonicznych i komunikacyjnych, utrudniających osobom niepełnosprawnym dostęp do podstawowych dóbr i usług, — ujemne saldo migracji, — utrudniony dostęp do lekarzy specjalistów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
— dotacje ze środków zewnętrznych, — nowe możliwości udzielenia pomocy osobom potrzebującym, — wzrost jakości usług w zakresie pomocy	— starzenie się społeczeństwa, — bierność osób objętych pomocą społeczną i nasilanie się postaw roszczeniowych, — brak współpracy w kontekście pomocy

społecznej, — efekty realizowanych w skali krajowej, wojewódzkiej i powiatowej programów w zakresie polityki społecznej oraz koordynacja tych działań, — kontynuacja i realizacja nowych projektów socjalnych we współpracy z organizacjami pozarządowymi, — rosnąca aktywność i poziom integracji mieszkańców w wyniku realizowanych projektów, — rozwój instytucji pomocowych oraz zwiększenie świadomości uczniów i mieszkańców na temat ich istnienia.	społecznej między gminami, — wykluczenie społeczne osób niepełnosprawnych w przypadku braku objęcia ich działaniami w tej kwestii, — izolowanie się osób starszych, — zjawisko „dziedziczenia bezrobocia” i wyuczonej bezradności, — postępujące rozwarstwienie społeczne w zakresie zamożności mieszkańców gminy.
--	--

Źródło: opracowanie własne

4. Wizja rozwoju społecznego i cele strategiczne

Wizja rozwiązywania problemów społecznych dla Gminy Blizanów została opracowana na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów strategicznych:

„GMINA BLIZANÓW MIEJSCEM WSPIERAJĄCYM MIESZKAŃCÓW, GŁÓWNIEMO OSOBY BEZROBOTNE, NIEPEŁNOSPRAWNE ORAZ STARSZE”

Przedstawiona wyżej wizja rozwoju społecznego dotyczy wszystkich mieszkańców gminy Blizanów dotkniętych problemami społecznymi.

Na podstawie analizy SWOT, dotychczasowego doświadczenia pracowników GOPS oraz rzeczywistych potrzeb społecznych wytypowano, następujące obszary priorytetowe wymagające wsparcia:

1. osoby bezrobotne;
2. osoby niepełnosprawne;
3. osoby starsze.

Dla Każdego z wyżej wymienionych obszarów priorytetowych wyznaczono cele strategiczne, które ułatwią realizację wizji rozwoju.

Tabela 27. Cele strategiczne SRPS

Lp.	Obszar Priorytetowy	Cele Strategiczne
1.	Osoby bezrobotne	Cel strategiczny 1. Łagodzenie skutków bezrobocia.
2.	Osoby niepełnosprawne	Cel strategiczny 2. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.
3.	Osoby starsze	Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych.

Źródło: Opracowanie własne

5. Kierunki niezbędnych działań

W celu urzeczywistnienia założeń Strategii niezbędne jest wskazanie zasadniczych działań oraz zadań w ramach skonkretyzowanych celów strategicznych. Owe działania wyrażono w postaci celów operacyjnych oraz zaproponowano przykładowe zadania do realizacji. Wskazane cele strategiczne, kierunki działań i zaproponowane zadania są długofalowe i ich realizacja trwać będzie przez cały okres obowiązywania Strategii, tj. 2023-2030.

Tabela 28. Kierunki niezbędnych działań

Cel strategiczny	Kierunki działań	Zadania
Cel strategiczny 1. Łagodzenie skutków bezrobocia.	— rozwój aktywności zawodowej osób bezrobotnych, — organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, — wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.	— dostosowanie kwalifikacji osób bezrobotnych do rynku pracy poprzez prowadzenie szkoleń, — organizowanie wspólnie z PUP w Kaliszu zatrudnienia dla osób długotrwale bezrobotnych w ramach prac społecznie użytecznych, — organizowanie prac interwencyjnych i robót publicznych.
Cel strategiczny 2. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	— likwidacja barier architektonicznych, — zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi, — zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, — aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, — udzielanie wsparcia finansowego rodzinom z niepełnosprawną osobą.	— montaż podjazdów, barierek i poręczy oraz infrastruktury wizualno-dźwiękowej umożliwiającej funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w miejscach publicznych, — dostępność psychologa oraz organizacja spotkań lokalnej społeczności z osobami niepełnosprawnymi, — organizacja kursów, szkoleń, warsztatów, — udzielanie pomocy w zakresie wypełniania wniosków o dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego, — udzielanie świadczeń pomocy społecznej.
Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych.	— rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom, — organizacja nowych miejsc spędzania czasu wolnego dla osób starszych, — wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym, — wsparcie instytucji działających na rzecz osób	— utworzenie wolontariatu, — zwiększenie zatrudnienia opiekunek osób starszych, — utworzenie klubu seniora, — organizacja cyklu spotkań seniorów, — dofinansowania organizacji pozarządowych oraz instytucji działających na rzecz osób starszych.

Cel strategiczny	Kierunki działań	Zadania
	starszych, — podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych.	

Źródło: Opracowanie własne

6. Prognoza zmian w zakresie objętym strategią

Prognoza obejmuje informacje o zasobach, potrzebach, problemach danej społeczności lokalnej, które:

- są wynikiem analizy danych opisujących stan społeczności lokalnej w ostatnich latach,
- biorą pod uwagę tendencje rozwojowe właściwe dla danego kraju, regionu oraz owej społeczności,
- dotyczą okresu, w którym będzie realizowana Strategia, czyli lata 2023-2030.

6.1. Prognoza demograficzna

W tabeli przedstawiono prognozowaną liczbę ludności gminy Blizanów w latach 2023-2030. W badanym okresie zaobserwować można wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (1,03%), produkcyjnym (0,63%) i poprodukcyjnym (14,62%). Ogólna liczba ludności wg prognozy w 2030 roku w stosunku do roku 2023 zwiększy się o 3,41%.

Tabela 29. Prognoza liczby ludności gminy Blizanów w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2030 roku

Lata	Liczba ludności			
	Ogółem	w wieku przedprodukcyjnym	w wieku produkcyjnym	w wieku poprodukcyjnym
2023	10 249	2 040	6 225	1 984
2024	10 304	2 056	6 219	2 029
2025	10 358	2 058	6 253	2 047
2026	10 413	2 046	6 263	2 104
2027	10 462	2 044	6 263	2 155
2028	10 511	3 045	6 275	2 191
2029	10 556	2 043	6 295	2 219
2030	10 599	2 061	6 264	2 274

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

6.2. Prognoza zmian

Przewiduje się, że konsekwencją realizacji działań ujętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 będzie wzrost

zaufania mieszkańców, w tym beneficjentów pomocy społecznej w stosunku do placówek pomocowych oraz zmniejszenie obszarów, w których występują problemy społeczne, szczegółowo określone w rozdziale 3.2. niniejszej Strategii.

Tabela 30. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Problem społeczny	Prognoza zmian
Bezrobocie	— spadek liczby osób bezrobotnych, — zwiększenie szans osób bezrobotnych na znalezienie zatrudnienia poprzez reintegrację zawodową i społeczną,
Niepełnosprawność	— zapewnienie udziału osobom niepełnosprawnym w wydarzeniach współorganizowanych przez GOPS, — zwiększenie szans osób niepełnosprawnych poprzez reintegrację zawodową i społeczną,
Problemy osób starszych	— wzrost aktywności osób starszych poprzez zapewnienie im dostępu do rekreacji, kultury i wypoczynku, — wzrost liczby osób zatrudnionych sprawujących opiekę nad osobami starszymi,

Źródło: Opracowanie własne

7. Sposób realizacji strategii oraz jej ramy finansowe

Sposób realizacji Strategii

Realizowanie założeń strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do obowiązku władzy wykonawczej gminy, przy czym bezpośrednim realizatorem celów wskazanych w niniejszej Strategii jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie.

Programy i projekty muszą być analogiczne z założeniami Strategii oraz tak zaplanowane, by zawierały się w strukturze celów strategicznych, zaś rezultaty realizacji programu lub projektu wpływały na osiągnięcie wizji.

Skuteczne wdrożenie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie opierało się na poniżej przedstawionych założeniach. Konieczne jest wyznaczenie lidera, który będzie pracował nad komunikacją, motywacją i kształtem realizacji zapisów. W procesie wdrażania dokumentu uwzględnić należy również udział zewnętrznych partnerów społeczno-gospodarczych.

Podstawowe założenia:

1. Liderem i koordynatorem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Gmina Blizanów.
2. Głównym partnerem w jej realizacji jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Blizanowie.

3. Przyjęty system wdrożeniowy wyposażony musi być w narzędzia, które m.in. mają służyć systematycznej kontroli i korekcie zapisów niniejszej Strategii.

Ramy finansowe Strategii

Jednym z najważniejszych warunków realizacji celów zawartych w każdej strategii jest jej finansowanie. Zakłada się, że ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Blizanów na lata 2023-2030 obejmują lata 2023-2030, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób stały zdefiniowane cele strategiczne.

Przewiduje się, że realizacja proponowanych celów i działań nastąpi przy wykorzystaniu następujących źródeł finansowania:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy Blizanów finansowane z jego dochodów;
- środki przekazane Gminie Blizanów z budżetu państwa (dotacje);
- środki funduszu krajowego;
- projekty systemowe i konkursowe w ramach środków rządowych, ministerialnych oraz Unii Europejskiej;
- środki pochodzące z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

8. Monitoring i wskaźniki pomiaru stopnia realizacji strategii

Monitoring

Realizacja niniejszej Strategii będzie monitorowana w oparciu o założone wskaźniki obserwacji, w tym m.in.:

1. w obszarze społecznym:
 - struktura demograficzna mieszkańców;
 - przyrost naturalny;
 - saldo migracji;
 - liczba beneficjentów pomocy społecznej;
 - powody korzystania z pomocy;
 - formy udzielanej pomocy.
2. w obszarze gospodarczym:
 - liczba funkcjonujących podmiotów gospodarczych;
 - liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Dane do pomiaru wskaźników pozyskiwane będą ze sprawozdań GOPS oraz danych statystycznych GUS.

Monitorowanie umożliwi:

- bieżącą ocenę wykonywania programów, osiągnięcia celów i realizacji zadań,

- prognozowanie możliwych zmian warunków realizacji Strategii,
- podjęcie czynności naprawczych i zabezpieczających,
- informowanie lokalnej społeczności o osiągniętych efektach.

Ewaluacja

Ewaluacja oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia wartości Strategii. W szerokim pojęciu proces ten musi odpowiadać na pytanie, w jakim stopniu strategia rozwiązuje realne problemy społeczności lokalnej, w wąskim zaś aspekcie ewaluacja koncentruje się na realizacji oceny zapisów strategii, np. wskaźników realizacji celów i zadań.

Zadaniem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Blizanowie będzie sporządzanie raportu monitoringowego, ukazującego stan realizacji Strategii. Będzie on wykonywany na podstawie rocznych danych. Raport będzie stanowił podstawę do wszelkich prac aktualizacyjnych i składania sugestii adaptacji zapisów Strategii w stosunku do zachodzących zmian społeczno-gospodarczych na terenie gminy.

Wyznacznikiem realizacji celów strategicznych będzie przede wszystkim stopień zadowolenia mieszkańców z jakości życia. Owa jakość będzie sprawdzana na podstawie weryfikatorów zawartych w tabeli poniżej. Oprócz tego, wskaźnikiem monitorującym zachodzące zmiany, będzie również zmniejszająca się liczba beneficjentów pomocy.

Tabela 31. Wskaźniki realizacji wyznaczonych celów

Cel strategiczny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działania
Cel strategiczny 1. Łagodzenie skutków bezrobocia.	— rozwój aktywności zawodowej osób bezrobotnych, — organizowanie projektów na rzecz przeciwdziałania bezrobociu, — wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy.	— liczba osób, którym przyznano świadczenie pieniężne z powodu bezrobocia, — liczba osób skierowanych do prac społecznie użytecznych, — liczba osób zatrudnionych w ramach robót publicznych, — liczba zrealizowanych projektów w zakresie ograniczenia zjawiska bezrobocia i wzrostu aktywności społeczno-zawodowej, — liczba mieszkańców, która wzięła udział w projektach.
Cel strategiczny 2. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.	— likwidacja barier architektonicznych, — zapewnienie wsparcia psychologicznego i społecznego osobom niepełnosprawnym, w tym z zaburzeniami psychicznymi, — zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomocy	— liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia psychologicznego i społecznego, — liczba podjętych działań inwestycyjnych, likwidujących bariery architektoniczne, — liczba udzielonych porad psychologicznych, — liczba osób niepełnosprawnych, którym zapewniono dostęp do rehabilitacji, — liczba osób niepełnosprawnych

Cel strategiczny	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji działania
	w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny, — aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych, — udzielanie wsparcia finansowego rodzinom z niepełnosprawną osobą.	uczestniczących w szkoleniach, — liczba rodzin z osobą niepełnosprawną, którym udzielono wsparcia finansowego, — wysokość udzielonego wsparcia finansowego, — liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w spotkaniach integracyjnych.
Cel strategiczny 3. Przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu osób starszych.	— rozwój środowiskowych form opieki dla osób starszych oraz wolontariatu na rzecz pomocy seniorom, — organizacja nowych miejsc spędzania czasu wolnego dla osób starszych, — wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym, — wsparcie instytucji działających na rzecz osób starszych, — podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych.	— liczba osób zatrudnionych przez OPS sprawujących opiekę nad osobami starszymi, — liczba wolontariuszy zajmujących się osobami starszymi, — liczba nowych miejsc spędzania czasu wolnego dla osób starszych, — liczba osób starszych uczestnicząca w zorganizowanych spotkaniach, — wartość udzielonych dotacji dla instytucji działających na rzecz osób starszych, — liczba projektów zrealizowanych na rzecz osób starszych, — liczba osób starszych objęta bezpośrednią pomocą w ramach projektów, — liczba spotkań integracyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

Ocena ryzyka

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych poddana została analizie pod kątem zgodności przyjętych postanowień i sposobu ich realizacji. Kluczową okolicznością jest fakt wyznaczenia celów, wskazania działań dla poszczególnych obszarów wsparcia i interwencji, określenia wskaźników stopnia ich realizacji oraz szeroko zakrojony zakres konsultacji tego dokumentu dla wyeliminowania ryzyka sprzeczności z innymi strategicznymi ustaleniami i opracowaniami.

Ponadto przyjęcie tej Strategii istotnie ograniczy ryzyko planowania zadań budżetowych w sferze społecznej bez uwzględnienia rzeczywiście zdiagnozowanych problemów i potrzeb. Analiza będzie przeprowadzana także okresowo z wykorzystaniem danych z monitoringu, a ewentualne stwierdzone ryzyka, w szczególności wynikające ze zmiany zewnętrznych okoliczności i zdarzeń mających wpływ na realizację wyznaczonych celów i zadań, będą mogły być identyfikowane i ograniczane poprzez dopuszczalną aktualizację założeń strategicznych.

9. Powiązanie Strategii z dokumentami strategicznymi wyższej rangi oraz z dokumentami na szczeblu lokalnym

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jednym ze sposobów realizacji strategii rozwoju gminy i dokumentem wdrażającym politykę lokalną, a w wyniku tego dokumentem wypełniającym politykę regionalną i krajową. Konstruowana jest zgodnie z logiką kaskadowego układu strategii i programów, co ma na celu uspoźnienie podejścia do procesu programowania, zarówno w odniesieniu do relacji strategii z programami szerszego zasięgu, jak i programami konstruowanymi w jej ramach. W praktyce oznacza to, że długo i średniookresowe programy operacyjne i strategiczne na poziomie krajowym są planami wykonawczymi dla polityk formułowanych na poziomie Unii Europejskiej. Z kolei na poziomie lokalnym programy operacyjne i strategie rozwoju stanowią głównie długo i średniookresowe plany wykonawcze dla polityk formułowanych na poziomie krajowym. Zachowanie spójności niesie ze sobą również korzyści związane z możliwością aplikowania o środki pomocowe z funduszy Unii Europejskiej.

Poniżej ukazano sprzężenie niniejszego dokumentu z dokumentami strategicznymi wyższej rangi, a także z dokumentami lokalnymi.

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku) została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) (M.P. 2017 poz. 260).

Jest to dokument strategiczny na szczeblu krajowym, przedstawia wyzwania, jakie stoją przed polską gospodarką (tzw. pułapki rozwojowe), a także zarysowuje przykładowe instrumenty gospodarcze, finansowe i instytucjonalne, koncentrując propozycje działań wokół pięciu filarów rozwojowych. Prezentuje on nowe podejście do polityki gospodarczej, a także inicjatywy kluczowe dla realizacji założeń przyjętych w Planie.

W Strategii zawarte są rekomendacje dla polityk publicznych. Stanowi ona podstawę dla zmian w systemie zarządzania rozwojem, w tym obowiązujących dokumentów strategicznych (strategii, polityk, programów) oraz weryfikacji pozostałych instrumentów wdrożeniowych.

Dokument ten zawiera cele szczegółowe, w tym Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest spójna z wyżej wymienionym celem, a konkretnie z obszarem interwencji nazywanym „Spójność społeczna”.

Strategia Demograficzna 2040 – projekt

Projekt Strategii Demograficznej 2040 to pierwszy w Polsce kompleksowy dokument mierzący się z niekorzystnymi trendami w obszarze demografii. Jej strategicznym celem jest wyjście z pułapki niskiej dzietności i zbliżenie się do poziomu dzietności gwarantującego zastępowalność pokoleń.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią w zakresie następujących celów szczegółowych i kierunków działania:

- cel szczegółowy: wzmacnianie rodziny:
 - kierunek działania: zabezpieczenie finansowe rodzin.
- cel szczegółowy: znoszenie barier dla rodziców chcących mieć dzieci:
 - kierunek działania: rozwój form opieki nad dziećmi,
 - kierunek działania: rozwój infrastruktury i usług potrzebnych rodzinom.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 została przyjęta uchwałą nr 102 Rady Ministrów z dnia 17 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030” (M.P. 2019 poz. 1060).

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.), określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią w zakresie następujących celów głównych, szczegółowych i kierunków działań.

- cel główny: Efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co tworzyć będzie warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:
 - cel szczegółowy 1: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym:
 - kierunek działania 1.5.: rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów,

- cel szczegółowy 3: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie,
 - kierunek działania 3.3.: Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Strategia przyjęta została uchwałą nr 184/2020 Rady Ministrów z dnia 14 grudnia 2020 r. Celem głównym Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Odpowiada to celowi szczegółowemu II Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR): Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony, przede wszystkim w obszarze „Spójność społeczna”. Cel nawiązuje także do zagadnień wymienionych w ramach obszaru horyzontalnego SOR „Kapitału ludzki i społeczny”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią w zakresie celu szczegółowego 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030

Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 został przyjęty uchwałą nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą „Krajowy Program Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030” (M.P. 2021 poz. 843).

Jest to dokument ustanowiony w celu realizacji polityki publicznej w obszarach związanych z przeciwdziałaniem ubóstwu i wykluczeniu społecznemu zawartych w średniookresowej strategii rozwoju kraju – „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju” oraz Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, jak również nawiązujący do problematyki ubóstwa i wykluczenia zawartych w innych dokumentach strategicznych.

Celem głównym Programu jest redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne. Cel ten jest tożsamy z celem nr 4 wskazanym w Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, gdyż KPPUiWS jako polityka publiczna stanowi rozwinięcie i uzupełnienie Strategii w tym konkretnym obszarze.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest spójna z wyżej wymienionym Programem w zakresie celów szczegółowych numer

1 i 2. To jest to kolejno zmniejszenie zagrożenia ubóstwem i wykluczeniem wśród dzieci i młodzieży oraz zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym.

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej został przyjęty uchwałą nr 212 Rady Ministrów z dnia 26 października 2022 r. (M.P. 2022 poz.1171)

Cel główny powyższego Programu brzmi „Do roku 2023 podmioty ekonomii społecznej i solidarnej będą ważnym elementem aktywizacji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz dostarczycielami usług użyteczności publicznej i realizatorami zadań z zakresu rozwoju lokalnego”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest spójna z wyżej wymienionym Programem w zakresie celu szczegółowego 2, to jest zwiększenia liczby wysokiej jakości miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 została przyjęta uchwałą nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030 (M.P. 2021 poz. 218).

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami stanowi wypełnienie wymogów tak zwanej warunkowości podstawowej. Przewiduje ona działania z zakresu wzmocnienia koordynacji polityki państwa w obszarze niepełnosprawności. Strategia stanowi również jedno z narzędzi realizacji celu szczegółowego SOR pt. „Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony”. Działania przewidziane w Strategii stanowią odpowiedź na wyzwanie ustanowione w ramach celu szczegółowego SOR: „Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu”.

Celem głównym Strategii jest włączenie społeczne i zawodowe osób z niepełnosprawnościami. Oznacza to, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest spójna z wyżej wymienioną Strategią.

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021–2035

Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna na lata 2021-2035 została przyjęta uchwałą nr 135 Rady Ministrów z dnia 15 czerwca 2022 r. w sprawie przyjęcia polityki

publicznej pod nazwą Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

W dokumencie przyjęto następujące cele strategiczne, które są spójne z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023-2030 w brzmieniu:

- cel strategiczny nr 1.: Zwiększenie udziału rodzin i rodzinnych form pieczy zastępczej w opiece i wychowaniu dzieci,
- cel strategiczny nr 2.: Zbudowanie skutecznego i trwałego systemu opieki długoterminowej świadczącego skoordynowane usługi społeczne i zdrowotne,
- cel strategiczny nr 3.: Włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami dające możliwość życia w społeczności lokalnej niezależnie od stopnia sprawności.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Strategia (dalej SRKS) przyjęta została uchwałą nr 155 Rady Ministrów z dnia 27 października 2020 r. (M.P. 2020 poz. 1060).

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe:

1. zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne,
2. wzmacnianie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich,
3. wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne.

Działania skierowane do mieszkańców gminy Blizanów, w szczególności beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Blizanowie, będą miały wpływ na osiągnięcie wyżej wymienionych założeń, a zwłaszcza na zwiększenie aktywności i wzrost poziomu umiejętności wspomagających rozwój kapitału społecznego.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do roku 2030

Strategia przyjęta została uchwałą nr XVI/287/20 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 27 stycznia 2020 roku. Strategia rozwoju jest najważniejszym dokumentem, który opracowuje Samorząd Województwa w celu wyznaczenia kierunków rozwoju województwa na najbliższe lata.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Blizanów na lata 2023-2030 jest spójna z następującymi celami operacyjnymi określonymi w Strategii Województwa Wielkopolskiego do roku 2030:

- cel strategiczny 1 – wzrost gospodarczy wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców:

- cel operacyjny 1.2 – wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia,
- cel operacyjny 1.3 – wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy,
- cel strategiczny 2 – rozwój społeczny wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców:
 - cel operacyjny 2.1 – rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie,
 - cel operacyjny 2.2 – przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom,
 - cel operacyjny 2.3 – rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu,
- cel strategiczny 4 – wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem:
 - cel operacyjny 4.1 – rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług.

W ich ramach zostały wyznaczone kierunki takie jak: tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości, aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy, wzmacnianie potencjału demograficznego i funkcji rodziny, wzrost kompetencji kadr instytucji publicznych, wyrównywanie szans edukacyjnych, rozwój przemysłu czasu wolnego.

10. Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została opracowana z uwzględnieniem bieżących potrzeb społecznych. Planowane sposoby zaspokajania tych potrzeb są kontynuacją istniejącego systemu wsparcia i tworzą możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, ale także edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień, bezpieczeństwa czy sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych zakłada między innymi rozwój aktywności zawodowej osób bezrobotnych, monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie, aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych, prowadzenie lokalnych kampanii społecznych zwiększających świadomość społeczną dotyczącą uzależnień, organizowanie nowych miejsc spędzania czasu wolnego dla osób starszych, wzmocnienie współpracy służb publicznych ze społecznością lokalną w zakresie wykrywania i zwalczania zjawiska przemocy w rodzinie.

W myśl ustawy o pomocy społecznej podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z określonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Strategia będzie podlegać

okresowym weryfikacjom i niezbędnym aktualizacjom związanym ze zmieniającą się sytuacją społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców i przepisami prawa. Różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym.

Realizacja Strategii powinna wpłynąć na wzrost jakości życia mieszkańców gminy Blizanów, ze szczególnym uwzględnieniem osób bezrobotnych, niepełnosprawnych oraz osób starszych.

Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy Blizanów, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Spis tabel, rysunków i wykresów

Tabela 1. Liczba ludności w gminie Blizanów w latach 2018-2022.....	11
Tabela 2. Ludność gminy Blizanów w latach 2018-2022 wg grup ekonomicznych	12
Tabela 3. Przyrost naturalny na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022.....	12
Tabela 4. Saldo migracji na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022	13
Tabela 5. Podmioty gospodarcze na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021	13
Tabela 6. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021	14
Tabela 7. Opieka zdrowotna na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021.....	14
Tabela 8. Wychowanie przedszkolne na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021	16
Tabela 9. Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkolnictwa podstawowego na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021	17
Tabela 10. Średnie wyniki procentowe egzaminu ósmoklasisty w [%] dla szkół na terenie gminy Blizanów, powiatu kaliskiego i województwa wielkopolskiego w roku 2020,2021 i 2022.....	17
Tabela 11. Działalność biblioteczna na terenie gminy Blizanów na przestrzeni lat 2018-2021.....	19
Tabela 12. Wybrane formy pomocy społecznej na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022	26
Tabela 13. Powody przyznawania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Blizanów w 2022 r.	27
Tabela 14. Bezrobocie na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2021.....	31
Tabela 15. Liczba przyznanej pomocy z powodu bezrobocia dla beneficjentów GOPS w Blizanowie na przestrzeni lat 2018-2022	32
Tabela 16. Liczba przyznanej pomocy z powodu ubóstwa dla beneficjentów GOPS w Blizanowie na przestrzeni lat 2018-2022	33
Tabela 17. Liczba przyznanej pomocy z powodu niepełnosprawności dla beneficjentów GOPS w Blizanowie na przestrzeni lat 2018-2022	35
Tabela 18. Ludność w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022.....	36
Tabela 19. Liczba przyznanej pomocy z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo wychowawczych dla beneficjentów GOPS w Blizanowie na przestrzeni lat 2018-2022.....	37
Tabela 20. Liczba przyznanej pomocy z tytułu potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności dla beneficjentów GOPS w Blizanowie w latach 2018-2022.....	37
Tabela 21. Liczba przyznanej pomocy z powodu uzależnień od alkoholu i narkotyków dla beneficjentów GOPS w Blizanowie w latach 2018-2022.....	40
Tabela 22. Uzależnienia alkohole na terenie gminy Blizanów	41
Tabela 23. Liczba przyznanej pomocy z powodu bezdomności dla beneficjentów pomocy GOPS w Blizanowie w latach 2018-2022	43
Tabela 24. Dane dotyczące przemocy domowej na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022.....	45
Tabela 25. Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Blizanów w latach 2018-2022	48
Tabela 26. Analiza SWOT	69
Tabela 27. Cele strategiczne SRPS	70
Tabela 28. Kierunki niezbędnych działań	71
Tabela 29. Prognoza liczby ludności gminy Blizanów w podziale na wiek przedprodukcyjny, produkcyjny i poprodukcyjny do 2030 roku	72
Tabela 30. Prognoza zmian problemów społecznych na terenie Gminy w wyniku realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych	73
Tabela 31. Wskaźniki realizacji wyznaczonych celów.....	75
 Rysunek 1. Położenie gminy Blizanów na tle powiatu kaliskiego i województwa wielkopolskiego.....	10
 Wykres 1. Liczba ludności (wg płci) gminy Blizanów w latach 2018-2022.....	11
Wykres 2. Ankietowani według płci	58
Wykres 3. Ankietowani według wieku	58
Wykres 4. Ankietowani według poziomu wykształcenia.....	59
Wykres 5. Ankietowani według statusu zawodowego	59
Wykres 6. Ocena aktualnych warunków życia mieszkańców	60
Wykres 7. Problemy społeczne najczęściej spotykające niepełnosprawnych wg ankietowanych.....	61

Wykres 8. Czy oferta pomocy dla osób niepełnosprawnych jest wystarczająca?	61
Wykres 9. Czy dostęp do placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy jest wystarczający?	62
Wykres 10. Jakich placówek opieki zdrowotnej brakuje?	62
Wykres 11. Jaka jest skala problemu uzależnień na terenie gminy?	63
Wykres 12. Zjawisko przemocy domowej na terenie gminy.....	63
Wykres 13. Najczęściej dostrzegane negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży	64
Wykres 14. Zadowolenie ankietowanych z obecnych warunków życia na terenie gminy.....	65

UZASADNIENIE

do uchwały Nr LI/453/2023

Rady Gminy Blizanów

z dnia 29 września 2023r

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Blizanów na lata 2023 – 2030

Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 16 b ust.1 i art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 1876 ze zm.).

Poprzednia Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Blizanów na lata 2016-2022, przestaje obowiązywać z dniem 31.12.2022 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie gminy Blizanów na lata 2023 - 2030 wyznacza cele strategiczne i działania, których osiągnięcie w znaczący sposób może przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów z zakresu polityki społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji rządowej i partnerów społecznych w tym organizacji pozarządowych.

Przewodniczący Rady Gminy

Jan Wojtyła